Бүтүн өлкәләрин пролетарлары, бирләшин!

Азәрбајҹан Кәнчләри

1949-чу илдән чыхыр

Азәрбајчан ЛККИ МК-нын органы

«Азербайджан гянджляри»—орган ЦК ЛКСМ Азербайджана

№ 152 (6340) | Чәршәнбә, 21 декабр 1960-чы ил | Гијмәти 20 гәпик

Оғланлар вә гызлар!

1960-чы или көркәмли әмәк гәләбәләри илә баша чатдыраг!

Сов.ИКП МК Пленуму шәрәфинә

ЈЕДДИИЛЛИЈИН ГАЛИБИЈЈӘТЛИ ЈҮРҮШҮ

Кремлдә ССРИ Али Советинин алтынчы сессијасы ачылмышдыр

МОСКВА, 20 декабр. Бу күн Кремлдә бешинчи чағырыш ССРИ Али Советинин алтынчы сессијасы ишә башлады.

Сәһәр саат 10-да Кремл театрынын бинасында **Иттифаг Советинин** биринчи ичласы ачылды. Ичласда Иттифаг Советинин сәдри депутат **П. П. Лобанов** сәдрлик едирди. Ејни заманда Бөјүк Кремл сарајында Милләтләр Советинин сәдри депутат **J. В. Пејвенин** сәдрлији илә **Милләтләр Советинин** ичласы кечирилирди.

Коммунист партијасынын вә Совет һөкумәтинин рәһбәрләри һөкумәт ложаларында көрүндүкдә депутатлар вә гонаглар онлары курултулу алгышларла гаршыладылар.

Бир сыра сечки даирәләриндә сырадан чыхмыш депутатларын јеринә, јени депутатлар сечилдији һаггында мандат комиссијаларынын мә'рузәләри палаталарын ичласларында динләнилди. Иттифаг Совети јени сечилмиш беш депутатын: А. П. Александровун (Свердловск вилајәти), А. Д. Скабанын (Черкассы вилајәти), Т. Ф. Куимованын (Киров вилајәти), В. М. Суховун (Горки вилајәти), Г. В. Пивунованын (Мокилјов вилајәти) вәкаләтләрини тәсдиг етди. Милләтләр Совети јени сечилмиш дөрд депутатын: Г. С. Дзотсенидзенин (Абхазија МССР), Б. Овезовун (Түркмәнистан ССР), В. Ф. Гарбузовун (Башгырдыстан МССР) вә J. С. Нәсрәддинованын (Өзбәкистан ССР) вәкаләтләрини тәсдиг етди.

Палаталарын ајрылыгда кечирилән ичласларында ССРИ Али Советинин алтынчы сессијасынын күндәлији вә иш гајдасы јекдилликлә тәсдиг едилди. Сессија ашағыдакы мәсәләләри музакирә едәчәкдир:

1. ССРИ халг тәсәррүфатынын инкишафына даир 1961-чи ил дөвләт планы һаггында.
2. ССРИ-нин 1961-чи ил Дөвләт бүдчәси һаггында вә ССРИ-нин 1959-чу ил Дөвләт бүдчәсинин јеринә јетирилмәси һаггында.
3. Бејнәлхалг вәзијјәт вә Совет Иттифагынын харичи сијасәти һаггында.
4. ССРИ Али Совети Рәјасәт Һеј'әти Фарманларынын тәсдиг едилмәси һаггында.

☆

Сәһәр саат 11-дә Бөјүк Кремл сарајынын ичлас салонунда **Иттифаг Совети** илә **Милләтләр Советинин** биринчи бирҝә ичласы ачылды.

Салонда чохлу гонаг вар иди. Дипломатик корпусун үзвләри, совет мәтбуатынын вә харичи мәтбуатын нүмајәндәләри ложаларда әјләшмишдиләр.

Иттифаг Советинин сәдри депутат **П. П. Лобанов**, Милләтләр Советинин сәдри депутат **J. В. Пејве** вә онларын мүавинләри сәдр столунун архасында әјләшмишдиләр. ССРИ Али Совети Рәјасәт Һеј'әтинин үзвләри вә ССРИ назирләри ложаларда идиләр.

Депутатлар вә гонаглар тәрәфиндән курултулу алгышларла гаршыланан **А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыкин, О. В. Куусинен, А. И. Микојан, Н. Ә. Мүһиддинов, Н. В. Подгорны, Д. С. Полјански, М. А. Суслов, J. А. Фуртсева, Н. С. Хрушшов, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Коротченко, J. Е. Калнберзин, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, В. П. Мжаванадзе** јолдашлар һөкумәт ложаларында әјләшмишдиләр.

Иттифаг Совети илә Милләтләр Советинин бирҝә ичласында ССРИ халг тәсәррүфатынын инкишафына даир 1961-чи ил Дөвләт планы һаггында ССРИ Назирләр Совети Сәдринин мүавини, ССРИ Дөвләт План Комитәсинин сәдри депутат **В. Н. Новиковун** мә'рузәси, ССРИ-нин 1961-чи ил Дөвләт бүдчәси һаггында вә ССРИ-нин 1959-чу ил Дөвләт бүдчәсинин јеринә јетирилмәси һаггында депутат **В. Ф. Гарбузовун** мә'рузәси динләнилди.

Биз ән чәсарәтли, ән ширин арзуларын һагигәтә чеврилдији көзәл бир заманәдә јашајырыг. Совет адамларынын чошғун илһамла јеринә јетирмәкдә олдуглары једдииллик план һәјата кечән бөлә арзулардан бирилир. Буну ССРИ халг тәсәррүфатынын 1961-чи ил Дөвләт планы һаггында ССРИ Дөвләт план комитәсинин сәдри В. Н. Новиковун мә'рузәси дә ајдын көстәрди.

Чари илин әсас јекуну бундан ибарәтдир ки, сәнаје вә дикәр тәсәррүфат саһәләри халг тәсәррүфаты планында нәзәрдә тутулдуғуна нисбәтән хејли сүр'әтлә инкишаф едир. Нәтичәдә Совет Иттифагында сәнаје мәһсулунун үмуми һәчми бир ил әрзиндә тәгрибән 10 фаиз артмыш олачагдыр. Бүтүн мүттәфиг республикалар вә халг тәсәррүфаты шураларынын демәк олар, һамысы сәнаје мәһсулунун чохалдылмасы тапшырыгларыны артыгламасы илә јеринә јетирирләр.

Ағыр сәнаједә бир чох мәһсул нөвләри истеһсалынын чари илдә әлдә едилмиш мүтләг артымы өз һәчминә көрә әввәлки илләрин ән јүксәк нәтичәләрини өтүб кечир. Чари илдә истеһлак шејләри истеһсалы 8 фаиз артмыш олачагдыр. Пландан әлавә хејли мигдарда халг истеһлакы маллары бурахылачагдыр. Сәнаје мәһсуллары истеһсалы тәсәррүфатын бүтүн саһәләриндә јени техниканы кениш тәтбиг етмәк әсасында артмышдыр.

Колхоз вә совхозлар бу ил әкин саһәләрини 7 милјон һектар артырмышлар. Бир сыра рајонларда һаваларын пис кечдијинә бахмајараг, үмумијјәтлә өлкәдә 1959-чу илдәкинә нисбәтән даһа чох тахыл истеһсал едилмиш вә сатын алынмышдыр. Дөвләтә шәкәр чуғундуру вә тәрәвәз сатышы кечән илдәкинә нисбәтән хејли артмышдыр. Дөвләтә әт сатышы планы артыгламасы илә јеринә јетирилмишдир. Лакин ајры-ајры республикаларда, өлкәләрдә вә вилајәтләрдә кәнд тәсәррүфаты биткиләриндән јүксәк вә сабит мәһсул әлдә етмәк, мал-гаранын сајыны даһа да чохалтмаг вә мәһсулдарлығыны јүксәлтмәк үчүн еһтијат мәнбәләриндән һәлә лазымынча истифадә едилмәмишдир.

Бу ил әсаслы тикинти саһәсиндә бөјүк бир програм јеринә јетирилмишдир. Дөвләт капитал гојулушунун һәчми кечән илдәкинә нисбәтән 28 милјард манат артмышдыр. Једдииллијин биринчи ики илиндә ики миндән артыг јени, бөјүк мүәссисә ишә салынмышдыр.

Техниканы тәрәгги етдирмәк вә истеһсалаты даһа јахшы тәшкил етмәк әсасында халг тәсәррүфатында кејфијјәт көстәричиләри хејли јүксәлмишдир. Бу ил әмәк мәһсулдарлығы сәнаједә 5 фаиздән чох вә тикинтидә 8 фаиз артачагдыр. Истеһсал хәрчләрини азалтмаға даир план тапшырыглары артыгламасы илә јеринә јетирилир, халг тәсәррүфатында јығым чохалыр.

Халг тәсәррүфатыны инкишаф етдирмәкдә вә зәһмәткешләрин күзәраныны јахшылашдырмагда әлдә едилмиш бөјүк мүвәффәгијјәтләр көстәрир ки, биздә једдииллик планы вахтындан габаг јеринә јетирмәк вә халг тәсәррүфатынын јени чошғун јүксәлишинин тә'мин етмәк үчүн мөһкәм зәмин јарадылмышдыр.

Мә'рузәчи даһа сонра көстәрди ки, једдииллијин үчүнчү или олан 1961-чи илин планы коммунизмин мадди-техники базасыны јаратмаг јолунда өлкәмизин кетдикчә даһа сүр'әтлә ирәлиләмәсини тә'мин едир. Кәлән ил сәнајенин мүхтәлиф саһәләри даһа да инкишаф етдириләчәкдир. Өлкәдә сәнаје мәһсулу истеһсалынын үмуми һәчмини чари илдәкинә нисбәтән 8,8 фаиз, о чүмләдән истеһсал васитәләри истеһсалыны 9,5 фаиз вә истеһлак маллары истеһсалыны 6,9 фаиз артырмаг нәзәрдә тутулур.

Кәнд тәсәррүфаты даһа да инкишаф етдириләчәкдир. Кәнд тәсәррүфатыны инкишаф етдирмәк үчүн дөвләт тәрәфиндән гојулачаг капиталын мәбләғи 2,3 милјард манат вә ја инди гүввәдә олан гијмәт мигјасы илә 23 милјард манат мүәјјән едилмишдир ки, бу да чари илдәкинә нисбәтән 12,8 фаиз чохдур.

Планда нәглијјатын вә рабитәнин инкишаф етдирилмәсинә, әсаслы тикинти ишләринә бөјүк диггәт јетирилир. Игтисадијјатымызын сүр'әтли инкишафыны вә техниканын тәрәггисини тә'мин едән әсас сәнаје саһәләриндә капитал гојулушунун даһа чох артырылмасы нәзәрдә тутулур.

План мүттәфиг республикаларын һамысында халг тәсәррүфатынын даһа да инкишаф етдирилмәсини нәзәрдә тутур. Планын башга бир мүһүм хүсусијјәти дә вардыр. Планда Шәрг рајонларында халг тәсәррүфатынын инкишаф етдирилмәсинә бөјүк диггәт јетирилмишдир; ССРИ-дә бүтүн капитал гојулушу артымынын јарыдан чох һиссәси Шәрг рајонларына сәрф едиләчәкдир. 1961-чи илдә Иттифаг мигјасында сатлыг тахылын јарыдан чохуну Шәрг рајонлары верәчәкдир.

Н. С. Хрушшовун тәклифи илә, једдииллијин контрол рәгәмләринин тапшырыгларындан әлавә олараг, јүнкүл сәнајенин инкишафы үчүн пландан әлавә јығым һесабына хејли вәсаит ајырмаг гәрара алынмышдыр. 1961-чи илдә јүнкүл сәнаједә капитал гојулушунун үмуми һәчми 1,5 дәфә артырылыр. Бу вәсаит һесабына јүнкүл сәнаје үчүн 29 јени ири мүәссисә там күчү илә ишә салыначаг вә 32 јүнкүл сәнаје мүәссисәси тикилмәјә башланылачагдыр. Кәлән ил һәр чүр парча истеһсалыны 8 милјард 148 милјон метрә, трикотаж маллар истеһсалыны 577 милјон әдәдә вә дәри ајаггабы истеһсалыны азы 440 милјон чүтә чатдырмаг нәзәрдә тутулур.

Әрзаг маллары бурахылышы 1960-чы илдәкинә нисбәтән үмумијјәтлә 7,7 фаиз артачагдыр. Фәһләләрин, гуллугчуларын вә колхозчуларын реал кәлирләри һәр ишләјән адам һесабы илә 5 фаиз чохалачагдыр. Әһалијә тичарәт хидмәти јахшылашдырылачагдыр. Кәлән ил пәракәндә мал дөвријјәсинин үмуми һәчмини 5,8 фаиз артырмаг нәзәрдә тутулур. Мәдәни-мәишәт малларына вә тәсәррүфат малларына әһалинин тәләбаты даһа јахшы өдәниләчәкдир.

Планда, дөвләт тәрәфиндән гојулан капитал һесабына, һабелә фәһлә вә гуллугчуларын өз вәсаити һесабына үмуми саһәси 96 милјон квадрат метрдән артыг олан јашајыш евләри тикмәк нәзәрдә тутулмушдур. Демәли, тәкчә бир ил әрзиндә 9—10 милјон адам јени абад мәнзил алачагдыр.

Кечән илләрдә олдуғу кими, јенә дә үмуми тәһсил мәктәбләри илә ушагларын тамамилә әһатә олунмасы тә'мин едилир, интернат-мәктәбләрин сајы хејли артырылыр; бу мәктәбләрдә тәгрибән 1 милјон ушаг тәрбијә едиләчәкдир. Али мәктәбләрә вә орта ихтисас мәктәбләринә јенидән 1 милјон 440 мин оғлан вә гыз гәбул етмәк нәзәрдә тутулур. Бу мәктәбләрдә охујан тәләбәләрин үмуми сајы тәгрибән 5 милјон нәфәр олачагдыр.

Һәлә бу јахынларадәк буржуа игтисадчылары дүнјаја јар чәкирдиләр ки, адамбашына сәнаје вә кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсалында тарихән гыса мүддәт әрзиндә Америка Бирләшмиш Штатларына вә дикәр әсас капиталист өлкәләринә чатмаг вә онлары өтүб кечмәк һаггында партијанын ирәли сүрдүјү вәзифә һәјата кечириләбилән вәзифә дејилдир. Лакин һәјат башабәла пејғәмбәрләрә ачы-ачы күлдү. В. Н. Новиков деди ки, артыг инди сәнаје вә кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын бир сыра ән мүһүм нөвләринин истеһсал һәчминә көрә, о чүмләдән дәмир филизи чыхарылмасына, тахта-шалбан тәдарүкүнә, магистрал електровозлар вә тепловозлар, памбыг парча, шәкәр, мал-гара јағы, сүд истеһсалына, балыг тутулмасына көрә ССРИ Америка Бирләшмиш Штатларындан габагдадыр.

Динч әмәкдә, кениш коммунизм гуручулуғуна даир Сов.ИКП XXI гурултајынын мүәјјән етдији әзәмәтли програмын һәјата кечирилмәсиндә совет адамларынын газандыглары бөјүк гәләбәләри бир нечә рәгәмлә ифадә етмәк олар.

Бизим дөвләтимизин малијјә системи вә бүдчәси елә мөһкәм вә елә сабитдир ки, һәр һансы бир капиталист дөвләти буна гибтә едә биләр. Капиталист өлкәләринин чохунда дөвләт бүдчәләри адәтән кәсирли бүдчәләрдир. Бизим өлкәмиздә ичтимаи истеһсалын вә милли кәлирин бөјүк сүр'әтлә артмасы игтисадијјаты инкишаф етдирмәк вә зәһмәткешләрин күзәраныны јахшылашдырмаг үчүн е'тибарлы зәмин јарадыр. ССРИ малијјә назири В. Ф. Гарбузов мә'лумат верди ки, 1961-чи ил јанварын 1-дән гүввәјә миначәк јени гијмәт мигјасы әсас көтүрүләрсә, бүдчәдә мәдахил мәхаричдән 3,1 милјард манат артыг олачагдыр. Гијмәтләрин јени мигјасы вә манатын јени мәзәннәси әсасында тәртиб едилиб индики сессијанын мүзакирәсинә вә тәсдигинә верилмиш олан 1961-чи ил ССРИ Дөвләт бүдчәси совет малијјә системинин мөһкәмлијинә јени бир сүбутдур. Бүдчәдә мәдахил мәхаричдән 1,4 милјард манат чох олачагдыр. Кәлән ил үчүн нәзәрдә тутулмуш 78,9 милјард манат мәдахилин 72 милјард манатыны вә ја 91,2 фаизини бүдчәјә дөвләт вә кооператив мүәссисәләри вә тәшкилатлары верәчәкдир. Бүдчәјә әһалинин верәчәји мәбләғ бүтүн мәдахилин чәми 8,8 фаизини тәшкил едәчәкләр. Мүдафиә хәрчләри 1955-чи ил бүдчәсиндә 19,9 фаизә вә 1960-чы ил бүдчәсиндә 12,9 фаизә бәрабәр олдуғу һалда, 1961-чи ил бүдчәсиндә 11,9 фаизә бәрабәрдир. 1961-чи илдә Дөвләт бүдчәси вәсаитинин 61 милјард манат мәбләғиндә әсас һиссәси, јә'ни бүтүн мәхаричин тәгрибән 80 фаизи исә халг тәсәррүфатына вә ичтимаи мәдәни тәдбирләрә сәрф едиләчәкдир. 1961-чи илдә ССРИ-нин Дөвләт бүдчәсиндән өлкәмизин халг тәсәррүфаты үчүн 33,9 милјард манат вәсаит ајрылыр.

1961-чи ил бүдчәсиндә кәнд тәсәррүфатынын даһа да инкишаф етдирилмәси үчүн дөвләт тәрәфиндән бурахылан вәсаитин хејли артырылмасы нәзәрдә тутулмушдур. Кәлән ил кәнд тәсәррүфатында дөвләт вә колхоз вәсаити һесабына капитал гојулушунун үмуми мәбләғи тәгрибән 8 милјард манат олачагдыр.

Фасиләдән сонра сессија өз ишини давам етдирди. **Иттифаг Совети** илә **Милләтләр Советинин** ајрылыгда кечирилән ичласларында бүдчә комиссијаларынын—депутат И. С. Сенинин вә депутат И. Ф. Климовун әлавә мә'рузәләри динләнилди. Мә'рузәләр әтрафында чыхышлар башланды.

Мишовдағ газмачылары

Мишовдағ газмачылары әсрләрдән бәри киали галмыш бу јерләрин зәнкин сәрвәтини үзә чыхармаг үчүн бөјүк әмәк сәрф едирләр. Сабир Нәсировун газмачы бригадасы лајиһә дәринлији 1.200 метр олан истисмар гујусуну вахтындан 2 күн әввәл газараг үчүнчү мә'дәнә тәһвил вермишдир. Инди гују һәр күн 50—60 тон јүксәк кејфијјәтли нефт верир. Һәмин бригада 128 нөмрәли гујуну да мүвәффәгијјәтлә газыр. Мә'дәнчиләр газма балтасыны вахтындан 3 күн әввәл мин метр дәринлијә чатдырмышлар.

Мишовдағда чәтин кеоложи шәраитдә мүвәффәгијјәтлә гују газан бригадалардан биринә дә Мәммәд Туранов башчылыг едир. Онун бригадасы газмада јүксәк усталыг көстәрәрәк бир нечә гујуну вахтындан әввәл истисмара вермишдир. Уста Туранов һәмишә газачағы гују һаггында габагчадан кеологларла мәсләһәтләшир, јерин гурулушуну өјрәнир вә газманы мүтәшәккил апармаг үчүн лазыми һазырлыг ишләри көрүр. Бунун нәтичәсиндә газмачылар гујудакы күчлү су ахыныны вә газ лајы тәзјигинин гаршысыны алырлар.

Турановун бригадасы бу күнәдәк пландан әлавә 500 метрдән чох гују газмышдыр. Онлар лајиһә дәринлији 1.250 метр олан гујуну да вахтындан әввәл газыб гуртармышлар.

Газмачылар һидромонитар балталарыны истеһсалатда кениш тәтбиг етмәјә башламышлар. Бу балыглар Мишовдағ саһәсиндә үчпәрли балталара нисбәтән ики дәфә артыг механики сүр'әт верир.

Мишовдағ газмачылары арасында Сов.ИКП МК-нын гаршыдакы Пленуму шәрәфинә јарыш күндән-күнә кенишләнир.

Һәсәнаға СӘМӘДОВ,
Әли Бајрамлы рајонунда чыхан «Јүксәлиш уғрунда» гәзетинин мәс'ул катиби.

Әмәк нөвбәсиндә

Заводумузун коллективи Сов.ИКП МК-нын нөвбәти Пленуму шәрәфинә әмәк нөвбәсиндә дураpаг јени или көркәмли һәдијјәләрлә гаршылајыр. Кәнч нефтајыранлар, хүсусән сосиалист әмәји гәһрәманы Мирзәбаба Абуталыб оғлунун башчылыг етдији 42-чи гурғунун үзвләри јарышда даһа ирәлидә кедирләр. Гурғунун кәнч нефтајыранлары ә'ла техноложи режим јаратмаг вә вахтдан сәмәрәли истифадә етмәк јолу илә иллик планы вахтындан әввәл өдәмиш, тапшырыгдан әлавә мин тонларла әлван нефт мәһсуллары һазырламышлар.

Мәһсул истеһсалынын артырылмасында гурғунун кәнч операторларындан М. Чәфәров, В. Манвелјан, Р. Әлијев, Н. Нәбијев вә башгалары даһа јахшы көстәричиләр әлдә едирләр. Һазырда 42-чи гурғунун коллективи кәлән илин һесабына мәһсул бурахыр.

Шаһлар АТАКИШИЈЕВ,
Јени Бакы нефтајырма заводунун оператору.

Кәлән илин һесабына

Гарадонлу стансијасында иллик јүквурма вә јүкбошалтма планы ики ај әввәл јеринә јетирилмишдир.

Сов.ИКП МК-нын нөвбәти Пленуму шәрәфинә әмәк нөвбәсиндә дуран стансија коллективи инди 1961-чи илин феврал ајы һесабына ишләјир.

Надир ӘЗИМОВ,
Имишли рајон комсомол комитәсинин тә'лиматчысы.

Јаза һазырлашырлар

Һәлә бу јахынларадәк Әзизбәјов адына колхоз Фүзули рајонунда ән керидә галырды. Инди исә артел једдииллик тапшырыгларын һәјата кечирилмәси уғрунда јарышын өн сыраларына чыхмышдыр. 1960-чы ил үчүн һәр чүр әкинчилик вә һејвандарлыг мәһсуллары истеһсалына вә дөвләтә сатылмасына даир сосиалист өһдәчиликләри шәрәфлә јеринә јетирилмишдир. Пландан әлавә 158 тон памбыг, 100 тон тахыл, 75 тон сүд, 50 тон әт тәһвил верилмишдир. Јун, барама вә саир мәһсуллар истеһсалына даир өһдәчиликләр артыгламасы илә јеринә јетирилмишдир.

Колхозун үмуми кәлири кечән илдәкинә нисбәтән 1,5 милјон манат артмышдыр. Һесабламалара көрә, кәлир гәти олараг бөлүшдүрүлдүкдә һәр әмәкқүнә 14 манатдан чох пул, 4,5 килограм тахыл, һабелә чохлу сүд, тәрәвәз вә башга мәһсул дүшәчәкдир. Колхоз бу ил мәдәнијјәт еви, јени мәктәб вә доғум еви тикилмәсинә чохлу вәсаит ајырмышдыр.

Тәчрүбәли мүһәндис механизатор И. Рүстәмовун башчылыг етдији колхозун үзвләри Сов.ИКП Мәркәзи Комитәсинин нөвбәти Пленумуну лајагәтлә гаршыламаг уғрунда јарышараг, кәлән ил бол мәһсул көтүрмәк үчүн гызғын фәалијјәт көстәрирләр. Ән јахшы агротехники мүддәтләрдә сәпилмиш олан пајызлыг тахыл әкинләри башдан-баша чүчәрмишдир. Памбыг әкмәк үчүн ајрылмыш 370 һектар саһәнин 250 һектарында шум едилмишдир. Саһәнин орта һесабла һәр һектарына 300 килограмадәк суперфосфат вә 20 тон пејин верилмишдир.

Јенилијә кениш јол!

Биз көзәл бир заманәдә, бәхтијар бир дијарда јашајырыг. Нечә-нечә инсан нәслинин јүз илләр боју көрүб баша чатдыра билмәдикләрини Советләр өлкәсинин гадир халгы гыса бир мүддәтдә һәјата кечирир. Вәтәнимизин див аддымлары илә ирәлиләмәсинин ачары—халгымызын азад, гуруб-јарадан, шүурлу әмәјидәдир. Коммунист партијамыз вә һөкумәтимиз совет халгынын коммунизмин зирвәләринә доғру мүзәффәр јүрүшү үчүн һәр чүр шәраит јарадыр, өлкәмизин гаршысында кениш инкишаф перспективләри ачырлар.

Халгымызын наилијјәтләри, совет ичтимаи гурулушунун мүнбит зәмини сајәсиндә әлдә едилмишдир. Өз талејинин саһиби олан инсанлар—бизим совет баһадурлары: фәһләләр, кәндлиләр, зијалылар даим јенилијә чан атараг, өлкәмиздә мисли көрүнмәмиш техника јаратмышлар. Башга чүр дә ола билмәзди. Бизим әсримиз техника әсридир. Јүксәлиш үчүн мүтләг јүксәк техника олмалыдыр. Биз партијамызын мүдрик сәсини даим ешидир вә ону өз әмәли ишимиз үчүн рәһбәр тутуруг. Партијамыз дејир: техника, она јијәләнмиш кадрлар һәр шеји һәлл едир.

Техниканын даһа да тәрәгги етдирилмәси, она кениш јол верилмәси Вәтәнимиздә кәнч фәһләдән тутмуш аг сачлы академикәдәк һамыны дүшүндүрүр. Бу да чох тәбиидир. Техника мәһсул боллугу јарадыр, бизим әмәјимизи јүнкүлләшдирир, ирәлиләјишимизи сүр'әтләндирир. Мәһз буна көрә дә биз јени техникадан ики әлли јапышмалы, она кениш мејдан вермәлијик.

Бүтүн өлкәмиздә олдуғу кими, республикамызын да зәһмәткешләри буну јахшы дәрк едир, истәр сәнаједә вә истәрсә дә кәнд тәсәррүфатында техниканы, комплексли механикләшдирмәни чан-башла тәтбиг едирләр. Техникадан кениш истифадә олунмасы кәнд тәсәррүфатымыз үчүн хүсусилә зәрури вә фајдалыдыр. Кәнд тәсәррүфаты зәһмәткешләри буну нәзәрә алараг, сон илләрдә тахылчылыг, памбыгчылыг, тәрәвәзчилик вә с. саһәләрдә комплексли механикләшдирмәни тәтбиг етмәкдә ирәлијә доғру бөјүк аддым атмышлар. Тәкчә ону гејд едәк ки, бу ил памбыг тарлаларына даһа чох машын чыхарылмышдыр. Бу да пис нәтичә вермәмишдир. Ајры-ајры комплекс бригадаларын әлдә етдији көстәричиләр чох севиндиричидир. Товуз рајонундакы М. Б. Гасымов адына колхозун сүрүчү-механики Вилајәт Исмајылов «СХМ-48» маркалы машынла мөвсүм әрзиндә 145 тон памбыг јығмышдыр. Машындан истифадә етмәјин сәрфәли олдуғуну ашағыдакы факт даһа ајдын көстәрир. Вилајәтин ишләдији бригадада памбығын һәр сентнери 80 маната, ишләрин әксәријјәти әл илә көрүлдүјү гоншу бригадада исә 200 маната баша кәлмишдир. 3 нөмрәли совхозун габагчыл механики Сәрдар Имрәлијевин, онун пешә достлары Хыдыр Мәһәррәмов, Әлрза Һәсәнов вә башгаларынын әлдә етдији наилијјәтләр дә диггәти чәлб етмәјә билмәз. Бәрдә рајонундакы Киров адына колхозун сүрүчү-механики Көвсәр Меһдијева вахты илә памбығы әл илә топлајарды вә һәр мөвсүмдә ән чоху 9—10 тон «аг гызыл» јыға биләрди. Бу ил исә о идарә етдији машынла мөвсүм әрзиндә 110 тон памбыг јығмаға вә беләликлә дә 20—30 адамын ишини көрмәјә мүвәффәг олмушдур. Гасым Исмајылов рајонундакы Сталин адына колхозун сүрүчү-механики Елмира Әскәрова, Јевлах рајонундакы «Коммунизм» колхозунда Бинијат Гарашов, Зәрдаб рајонундакы Низами адына колхозда Бабаш Нағыјев вә башгалары өз машынларынын бункерләриндән он тонларла мәһсул бошалтмышлар.

Бүтүн бунлар чох јахшыдыр. Лакин памбыгчылыгда машына кениш јол ачмаг саһәсиндә һеч дә әлимиздән кәлән һәр шеји етмәмишик. Тәәссүфлә гејд едилмәлидир ки, республикамызда машынла мәһсул јығымына даир тапшырыг јеринә јетирилмәмишдир. Бир чох рајонларда машынлара хор, бармагарасы бахмаг һаллары јенә дә давам едир. Колхоз вә совхозларда јарадылмыш 632 комплекс тракторчу-тарлачылыг бригадаларынын бир чохунда машынларын күчүндән дүзкүн, сәмәрәли истифадә едилмәмишдир. Бу бағышланылмаз һалдыр.

Памбығын машынла јығылмасынын мүгәддәраты хејли дәрәчәдә сүрүчү-механикләриндән асылыдыр. Бу ил Азәрбајчан гызларындан 60 нәфәри сүрүчү-механик сәнәтинә јијәләнәрәк памбыгјыған машынларын сүканы архасында әјләшмишди. Турсуној Ахунованын ардычыллары олан бу вәтәнпәрвәр гызлар өз нәчиб һәрәкәтләри илә халгымызын мәһәббәтини газанмышлар. Н. С. Хрушшов јолдаш Турсуној Ахунованын вәтәнпәрвәрлик ишинә чох бөјүк гијмәт верәрәк она көндәрдији мәктубда јазмышдыр: «...Сиз памбыгјыған машында ишләмәклә гадынларын нәләрә гадир олдуғуну сүбут етмишсиниз, сиз јенилијин јолуну бир чох гадынлара көстәрмишсиниз. Сизин бөјүк хидмәтиниз дә бундадыр».

Бәли, инди кәнд тәсәррүфатында, хүсусилә памбыгчылыгда машынлар јенилијә јол ачыр. Мәһз буна көрә дә кәндли кәнчләримизин вәзифәси машына үз чевирмәкдән, она архаланмагдан, һәр ишдә ону көмәјә чағырмагдан ибарәтдир. Комсомол тәшкилатлары һәр бир оғлан вә гызда машына бөјүк мәһәббәт тәрбијә етмәлидирләр. Бах елә индидән машынлар үчүн талварлар тикмәк, онлары тә'мир едиб сазламаг, јени тәсәррүфат или үчүн там һазыр вәзијјәтдә сахламаг лазымдыр. Кәнд рајонларынын комсомол тәшкилатлары хүсуси рејдләр кечирмәли, машына өкеј мүнасибәт бәсләјән, онун гәдрини билмәјән адамлары чидди тәнгид атәшинә тутмалыдырлар. Јени сүрүчү-механик кадрларынын сечилиб һазырланмасына да индидән, чох диггәтлә јанашмаг кәрәкдир. Она чалышмалыјыг ки, бу курслары битирмиш сүрүчү-механикләр мөвчуд машынларын һамысындан јахшы баш чыхарсынлар, јығым дөврүндә сүкан архасында ишә јахшы бәләдчиликлә, инамла, хатирчәмликлә әјләшсинләр. 5 нөмрәли совхозун сүрүчү-механики Севил Гадыјеванын өз сәнәтини иш јолдашларына өјрәтмәк тәшәббүсү тәгдир едилиб кениш јајылмалы, ТТС-ләрин нәздиндә сүрүчү-механикләрин биликләрини тәкмилләшдирмәк вә јени кадрлар һазырламаг мәгсәди илә курслар тәшкил едилмәлидир.

Техника—күчүмүз, көмәкчимиздир. Ону севәк, горујаг, вар гүввә илә һәрәкәтә кәтирәк —бунунла да јенилијин гапыларыны кәнд тәсәррүфатымызын үзүнә кениш ачаг!

Кечән базар күнү республикамызда рајон (шәһәр) халг мәһкәмәләринә һакимләр сечкиси күнү иди. Һәмин күн республикамызын вәтәндашлары сечки мәнтәгәләринә кәләрәк, совет ганунларынын кешијиндә дуран, зәһмәткешләрин бүтүн һүгугларыны мүдафиә едән халг һакимләринә јекдилликлә сәс вермишләр.

Республикамызын сечичиләри халг һакимләри сечкиләриндә фәал иштирак етмәклә совет дөвләтинин даһа да тәрәгги етмәсинә, совет демократијасынын јени гәләбә чалмасына көмәк етмәк үчүн һәмишә һазыр олдугларыны нүмајиш етдирмишләр.

Республикамызда халг мәһкәмәләринә кечирилмиш сечкиләр шүбһәсиз ки, сосиалист ганунчулуғунун даһа да мөһкәмләнмәсинә, халг мәһкәмәләринин ишинин даһа да јахшылашдырылмасына көмәк едәчәкдир. ШӘКИЛДӘ: Азәрбајчан Нефт-Кимја Просесләри Институтунун лаборанты РӘФИГӘ ЗАМАНОВА (өн планда) башга сечичиләрлә бирликдә Шаумјан рајонундакы 18 нөмрәли сечки даирәсиндә сәсвермә заманы.

КӘНЧЛӘРИН ЧАЛЫШДЫГЛАРЫ ФЕРМАДА

Ханлар рајонундакы Телман адына кәнд тәсәррүфаты артелинин һејвандарлары сүд-әмтәә фермасыны «кәнчләр мүәссисәси» адландырырлар. Бу, әбәс дејилдир. Фермада әсасән кәнчләр чалышырлар. Ферма чох сүд сағмасы илә бүтүн әтрафда шөһрәт газанмышдыр.

Һазырда фермада ил әрзиндә көрүлмүш ишләрә јекун вурулур. Нәтичә чох фәрәһлидир. Дөвләтә беш јүз мин килограмдан чох сүд сатылмышдыр. Иллик өһдәчилик артыгламасы илә јеринә јетирилмишдир. 409 баш инәјин һәр бириндән тәгрибән 1.735 килограм сүд сағылмышдыр. Һејванларын мәһсулдарлығыны артырмаг үчүн бөјүк тәшкилат ишләри көрүлмүшдүр.

Комсомолчу гызлар фермаја бу јахынларда кәлмишләр. Онлара гајғы илә јанашылмыш, габагчыл тәчрүбә мәктәби тәшкил едилмишдир. Кәнчләри һамилијә көтүрмәкдә шөһрәт газанмыш тәчрүбәли сағычы Басти Мустафајева гызлара габагчыл иш үсулларыны һәвәслә өјрәдир. Габагчыл сағычылардан Нина Јагубова, Мајсара Гурбанова, Гоарик Манучарјан да гызлара бол сүд алмағын јолларыны өјрәнмәкдә көмәк етмишләр.

Көрүлән иш өз нәтичәсини вермишдир. Һазырда һәр бир сағычы әввәлкиндән 3—4 баш артыг инәјә гуллуг едир. Гызларын һамысы тапшырыгларыны артыгламасы илә јеринә јетирир, тәркибиндә чохлу јағ олан сүд истеһсал едир.

Сон вахтлар колхозда јем базасы мөһкәмләндирилмишдир. Һејванлара гарғыдалы көкүмејвә јем вә чуғундур једиздирилир. Һәлә индијәдәк давам едән јашыл конвејер дә чох хејир вермишдир. Инәкләрә һәр күн мүхтәлиф јемләр, бол зулал маддәси верилир.

Колхозда Сов.ИКП МК Пленумуну лајагәтлә гаршыламаг уғрунда јарыш кенишләнир. Кәнчләр бу јарышын өн сыраларында кедирләр. Онлар илин ахырынадәк даһа 100 мин килограм сүд сағмағы гәрара алмышлар.

ПАРТИЈАНЫН ИКИНЧИ ПРОГРАМЫ

ГОЕЛРО ПЛАНЫНЫН VIII СОВЕТЛӘР ГУРУЛТАЈЫ ТӘРӘФИНДӘН ТӘСДИГ ЕДИЛМӘСИНИН 40 ИЛЛИЈИ МҮНАСИБӘТИ ИЛӘ

1920-чи ил. 22 декабр... VIII Советләр гурултајынын нүмајәндәләри Бөјүк театрын алагаранлыг вә сојуг салонунда отуруб Халг Комиссарлары Советинин Сәдри В. И. Ленинин мә'рузәсини динләјирләр. В. И. Ленин өз мә'рузәсиндә Советләр өлкәсинин бејнәлхалг вәзијјәтиндән вә әлдә едилән сүлһ нәтичәсиндә халг тәсәррүфаты гаршысында дуран јени, мүһүм вәзифәләрдән данышыр. Бөјүк рәһбәр VIII Советләр гурултајына тәгдим едилән, бүтүн халг тәсәррүфатынын електрикләшдирилмәсинин вәһид перспектив планы олан ГОЕЛРО-ну сон дәрәчә јүксәк гијмәтләндирәрәк демишдир: «Мәним фикримчә бу партијамызын икинчи програмыдыр... Әкәр Русијаны сых електрик стансијалары вә күчлү техники гургулар шәбәкәси бүрүјәрсә, бизим коммунист тәсәррүфат гуручулуғумуз кәләчәк социалист Авропасы вә Асијасы үчүн нүмунә олар».

VIII Советләр гурултајы ГОЕЛРО планыны бәјәнәрәк өз гәтнамәләриндә әмин олдуғуну билдирмишди ки, бүтүн фәһләләр вә зәһмәткеш кәндлиләр өлкәни електрикләшдирмәк планыны мәнимләрә бахмајараг, нечә олурса-олсун, һәјата кечирмәк үчүн бүтүн гүввәләрини топлајачаг вә һеч бир фәдакарлыгдан чәкинмәјәчәкләр.

Бу елә бир дөвр иди ки, өлкәмиз харичи мүдахиләчиләрдән јенинчә тәмизләнмишди. Әкин саһәләри азалмыш, әрзаг маллары чатышмырды. Јаначага бөјүк еһтијач варды. Хаммалын гытлығындан фабрик вә заводлар ишләмирди. Шахталарын чохуну су басмыш, електрик стансијалары дајанмышды. Нәглијјат чох пис вәзијјәтдә иди. Сәнајенин үмуми мәһсулу 1913-чү илә нисбәтән 7 дәфә, фәһләләрин сајы 36 фаиз, әмәк мәһсулдарлығы бир нечә дәфә ашағы дүшмүшдү.

Мәшһур инкилис јазычысы Һербет Уелс 1920-чи илдә Совет өлкәсинә сәјаһәт етдикдән сонра, бурадакы дағынты вә чәтинликләрин тә'сири алтында «Русија зүлмәт ичәрисиндә» адлы китабында јазмышды: Ленин әсил бир марксист кими һәр чүр утопијаны рәдд етсә дә, өзү ахырда електрик утопијасына алудә олмушдур. О, бүтүн гүввәси илә ири електрик стансијалары тикилмәсини мүдафиә едир... Мәкәр сонсуз мешәләр, савадсыз кәндлиләр, зәиф техника... өлкүн сәнаје вә тичарәт өлкәсиндә бундан да чәсарәтли бир план дүшүнмәк олармы?

Өлкә дахилиндә ГОЕЛРО планынын дүшмәнләри—буржуа мүтәхәссисләри, оппортунистләр, троцкичиләр вә башгалары әрләр боју давам едән игтисади-техники керилији сахламага јөнәлдилмиш мүхтәлиф «лајиһә» вә «планлар» тәклиф едирдиләр. Онлар ГОЕЛРО планыны «реал планларла» мәһдудлашдырараг, мөвчуд көһнә стансијалары тә'мир етмәклә кифајәтләнмәји ирәли сүрүрдүләр. Онлар «сүбут едирдиләр ки,» өлкәнин һазыркы вәзијјәтиндә електрикләшдирмә ишләриндән данышмаг мә'насыздыр: Русија кәндли өлкәсидир вә бу јолла да инкишаф етмәли, өзүнә лазым олан сәнаје малларыны јенә дә харичдән кәтирмәлидир.

Лакин партијамыз чүрүк нәзәријјәләрә гаршы мүбаризә апараг, онлары кәнара атды.

ГОЕЛРО планы тәртиб олунаркән һәлә Гафгазда, о чүмләдән дә Загафгазијада Совет һакимијјәти там гәләбә чалмамышды. Буна бахмајараг. В. И. Ленин Гафгазын електрикләшдирилмәси мәсәләси илә дәриндән марагланыр, ону үмуми електрикләшдирмә планына дахил етмәји лазым вә вачиб сајырды. Г. М. Кржижановски ГОЕЛРО комиссијасынын 1920-чи ил мартын 3-дә олмуш ичласындакы чыхышында комиссија үзвләринә мүрачиәтлә демишди: «Сиз мәнә Ленин јолдашла електрикләшдирмәнин сәрһәдләри һаггында данышмағы тапшырмышдыныз. Ленин деди ки, «Совет Русијасы индинечә варса, ону әлдә рәһбәр тутун... Гафгаза калдикдә... рус електротехникләри онун електрикләшдирилмәси планындан ичтинаб етмәмәлидирләр. Мән хаһиш едәрдим ки, Гафгазы үмуми пландан чыхармајасыныз».

Бу, В. И. Ленинин Гафгаз республикаларынын игтисадијјатынын инкишаф етдирилмәси вә електрикләшдирилмәси мәсәләсинә нә гәдәр бөјүк бир гајғы кестәрдијинә парлаг сүбутдур.

Сон дәрәчә зәиф енеркетика базасы әсасында (1913-чү илдә 1,9 млрд. киловат саат, 1920-илдә исә 0,5 млрд. квт-саат) өлкәнин електрикләшдирилмәси кими чәтин вә шәрәфли бир ишә башлајан совет халгы, гыса бир мүддәт ичәрисиндә бу саһәдә көркәмли гәләбәләр әлдә етди. 10—15 ил әрзиндә 30 електрик стансијасы тикилмәсини вә електрик енержиси истеһсалыны 8,8 млрд. киловат-саата чатдырылмасыны нәзәрдә тутан ГОЕЛРО планы 10 илә јеринә јетирилди. 1959-чу илдә исә өлкәмиздә 264 млрд. квт-саат, јахуд ГОЕЛРО планында нәзәрдә тутулдуғундан 30 дәфә артыг, 1920-чи илә нисбәтән исә 528 дәфә чох електрик енержиси һасил едилмишдир. Белә сүр'әтлә електрикләшдирилмә дүнјанын һеч бир өлкәсиндә көрүнмәмишдир. Һазырда ССРИ електрик енержисинин иллик һасилатына көрә Авропада биринчи, дүнјада исә АБШ-дан сонра икинчи јери тутур.

Совет һакимијјәти илләриндә республикамызын да енеркетика сәнајеси бөјүк инкишаф јолу кечмиш, халг тәсәррүфатынын мүхтәлиф саһәләринин електрикләшдирилмәси саһәсиндә көркәмли наилијјәтләр әлдә едилмишдир. Совет һакимијјәти илләриндә «Гырмызы Улдуз» вә «Леонид Красин» адына истилик-електрик стансијалары, даһа да кенишләндирилмиш, јалныз Загафгазијада дејил, һабелә јахын вә Орта Шәрг өлкәләриндә ән ири һидротехники тикинти олан Минкәчевир СЕС-и, Сумгајыт истилик-електрик мәркәзи, «Шимал» ДРЕС, Варвара СЕС-и вә башгалары тикиләрәк истифадәјә верилмишдир.

Инди Азәрбајчанын мүһүм сәнаје саһәләри бүсбүтүн електрикләшдирилмәклә јанашы, ингилабдан әввәлки дөврдә електрик енержисинин нә олдуғуну билмәјән кәндләрдә, халгын образлы сурәтдә дедији кими, Илич лампалары јанып. Колхозларын 45 фаизә гәдәри електрикләшдирилмишдир. Електрик енержиси халгымызын мәишәтинә дахил олмушдур.

Азәрбајчан енеркетикләри дүнја енеркетика тарихиндә илк дәфә ачыг дәнииздә, Хәзәрин чошгун далғалары гојнунда нефт гүјуларына хидмәт едән електрик стансијасы тикмәк нүмунәси кестәрмишләр.

Ингилабдан әввәлки дөврә нисбәтән инди Азәрбајчанда електрик стансијаларынын күчү 31 дәфә, електрик енержиси һасилаты исә 55 дәфә артмышдыр. Һазырда республикамызда һасил олунан електрик енержисинин мигдары 1913-чү илдә бүтүн чар Русијасындакы електрик стансијаларынын бирликдә истеһсал етдикләриндән 3 дәфә, Түркијә, Иран, Пакистан кими 130 милјона гәдәр әһалиси олан гоншу өлкәләрин биркә һасилатындан 1,5 дәфә артыгдыр. Республикамызда һәр нәфәрә 1.600 квт-дан артыг електрик енержиси дүшүр. Бу чәһәтдән Азәрбајчан ССР-и мүттәфиг республикалар ичәрисиндә габагчыл јер тутмагла бәрабәр, Франса, Италија, Јапонија, Финландија, Белчика, Данимарка, Испанија, Бразилија, Мексика кими капиталист өлкәләриндән ирәлидәдир.

Бу, кечмишдә керидә галмыш учгарларда Ленин милли сијасәтинин тәнтәнәси вә В. И. Ленинин Азәрбајчаны Шәргин гапысында нүмунәви социалист республикасы көрмәк арзусунун һәгигәтә чеврилмәсидир.

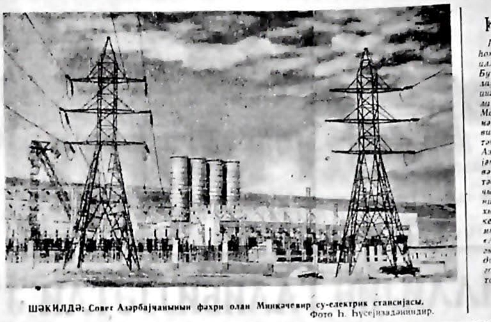
Вахты илә кәнч Совет һөкумәтинин һәјата кечирмәјә башладығы ГОЕЛРО планыны «хәјал», «әфсанә» адландыран капиталист дүнјасы, бу күн өлкәмизин електрикләшдирмә саһәсиндә сон дәрәчә мүһүм гәләбәләр газандығыны е'тираф едир. Мәсәлән, Америка енеркетикләринин 1958-чи илдә ССРИ-јә кәлмиш нүмајәндә һеј'әтинин башчысы У. Сислер билдирмишдир ки, бөјүк техники проблемләрин гаршыја гојулмасы, онларын өјрәнилмәси вә һәлл едилмәси саһәсиндә Советләрин хидмәтинин инкар едилмәси бизим өз-өзүмүзү алдатмағымыз демәк оларды. Бурада електрикләшдирмә чох бачарыгла вә ағыллы бир сурәтдә апарылыр; америкалы енеркетикләр совет енеркетикләриндән чох шеј өјрәнә биләрләр.

Једдииллик план халг тәсәррүфатынын башга саһәләриндә олдуғу кими, електрикләшдирмә саһәсиндә дә кениш перспективләр ачыр. Једдииллик әрзиндә Азәрбајчанын електрикләшдирилмәси ишләринә 600 млн. манатдан артыг капитал гојулмасы нәзәрдә тутулмушдур. 1965-чи илдә електрик енержиси һасилаты 1959-чу илә нисбәтән 2 дәфә артачагдыр. Једдииллик дә бир сыра мөвчуд електрик стансијалары кенишләндирилмәклә јанашы, јениләри инша олуначаг, республиканын кәндләринин тамамилә електрикләшдирилмәси ишләри баша чатдырылачаг, кәнд тәсәррүфаты истеһсалында електрик енержиси даһа кениш бир мигјасда тәтбиг олуначагдыр.

Инди Әли Бајрамлыда учуз тәбии газла ишләјән илк ачыг типли ири истилик електрик стансијасы тикилир. Әли Бајрамлы истилик електрик стансијасы өз капитал гојулушу вә истеһсал етдији енержинин мајә дәјәри чәһәтдән Совет Иттифагында ән сәрфәли електрик стансијаларындан бири олачагдыр. Бу стансијанын ишә салынмасы илә Загафгазијада вәһид енержи системинин јарадылмасы иши баша чатдырылачагдыр. Даһа сонра, Загафгазија енержи системинин ССРИ вәһид енержи системинә бирләшдирилмәси нәзәрдә тутулмушдур.

Кениш коммунизм гуручулуғу дөврүнә гәдәм гојмуш совет халгы, шүбһәсиз, халг тәсәррүфатынын башга саһәләриндә олдуғу кими, енеркетика саһәсиндә дә једдииллик планын әзәмәтли вәзифәләрини вахтындан габаг јеринә јетирәчәкдир. Бу исә халгымызы коммунизмә јахынлашдырачагдыр.

Г. ӘБДҮЛСӘЛИМЗАДӘ,
Азәрбајчан ССР ЕА Игтисадијјат Институтунун елми ишчиси.

ШӘКИЛДӘ: Совет Азәрбајчанынын фәхри олан Минкәчевир су-електрик стансијасы.
Фото Һ. Һүсејнзадәнindir.

ГОНАГ КЕТМИШЛӘР

Гардаш Күрчүстанда Совет һөкумијјәти гурулмасынын 40 иллији бајрамы јахынлашыр. Бу мүнасибәт илә Нахчыван вилајәтиндән бир груп маариф ишчиси Күрчүстанын Марнеули рајонуна гонаг кәлмишдир. Марнеулидә Азәрбајчан орта мәктәбинин мүәллим коллективи илә көрүш олмушдур. Мәктәбин директору Ә. Әлијев Азәрбајчандан кәлмиш нүмајәндәләри рајон зәһмәткешләри вә маариф ишчиләри адындан тәбрик етмишдир. Сонра Нахчыван маариф ишчиләри еви нин мүдири К. Бајрамов чыхыш едиб, Нахчыван зәһмәткешләринин гардашлыг саламыны онлара јетирмиш вә «Азәрбајчан һәмкарлар иттифагы 40 илдә» фото албомуну һәдијјә вермишдир. Нахчыванлы гонаглар рајонун һәјаты илә дә таныш олмушлар.

Рамиз ИКИДОВ,
Күрчүстан ССР, Марнеули рајону.

Гарғыдалычыларын ГИЈАБИ семинары

МӘСЛӘҺӘТ

ГАРГЫДАЛЫЧЫ достлар! Адәтән, чох мүһүм мәсәләләрин һәлл едилмәси наминә дәврәви стол архасында әјләшмәји мәсләһәт көрүрләр. Бу, әлбәттә, сынанмыш үсулдур. Бизчә, республикамызын кәнд тәсәррүфатында мүһүм әһәмијјәт кәсб едән гаргыдалынын мәһсулдарлығыны артырмаг мәсәләсинин дә белә бир фикир мүбадиләсинә еһтијачы вардыр.

Гаргыдалы—әтдир, јагдыр, сүддүр. Гаргыдалы комсомол биткисидир, тарла көзәлидир. Бу сөзләри бизим һәр биримиз чох ешитмишик вә бу биткинин фајдасы һаггында дејиләнләрә дә гәтијјән шәкк етмирик. Лакин ачығыны дејәк, тарла көзәлинә биз она лајиг олан һәгиги нүфузу газандыра билмәмишик. Бә'зи рајонларымызда, хүсусилә ајры-ајры колхозларда бу саһәдә көзәл нәтичәләр әлдә едилсә дә үмумијјәтлә бу биткидән чох аз мәһсул—дән вә јашыл күтлә көтүрүлүр.

«Азәрбајчан кәнчләри» гәзети гаргыдалычылары дәврәви стол архасына—редаксијанын тәшкил етдији гијаби семинара дә'вәт едир.

Семинарда гаргыдалынын әкилиб бечәрилмәсинин агротехникасы, јә'ни әкин јерләринин һазырланмасы, торпага күбрә верилмәси, тохумларын ајрылыб сахланылмасы вә с. барәдә вахташыры сөһбәтләр олачагдыр. Бунлары сизә кәнд тәсәррүфаты мүтәхәссисләри данышачаглар. Редаксија сизи әтрафлы өјрәтмәк үчүн бу вә ја дикәр мәсәлә барәсиндә сөһбәтләр тәшкил едә биләр.

Мәшғәләләримиздә габагчыл гаргыдалычыларын, јә'ни сизин өз иш тәчрүбәниздән бәһс едән чыхышларыныза даһа чох јер вериләчәкдир. Јүксәк мәһсул әлдә етмәк үчүн һансы үсуллардан истифадә етдијиниздән, агротехниканын тәтбиги гајдаларындан, бүтүн бу ишләрин көрүлмәси үчүн нечә әлбир чалышдығыныздан бәһс едән мәгаләләримизи көзләјирик. Семинарымызын биринчи мәшғәләсиндә сөзү агроном Мәләкә Шыхәлијева јолдаша веририк.

ТОРПАҒЫ ВАХТЫНДА БЕЧӘРСӘН ДҮРР ЈЕТИРӘР

Гаргыдалы саһәләриндән јүксәк мәһсул көтүрмәк үчүн индидән нә кими ишләр көрүлмәлидир? Әлбәттә, бу һагда чох данышмаг олар. Мән сизи бу күн үчүн вачиб олан мәсәләләрлә таныш етмәјә чалышачагам.

Тәбиидир ки, гаргыдалы әкиб-бечәрән һәр кәси биринчи нөвбәдә өһдәсиндә олан саһәдән бол мәһсул көтүрмәк дүшүндүрүр. Бунун үчүн дә, нечә дејәрләр, дәридән-габыгдан чыхыр. Амма нә кизләдәк, бә'зән чәкилән бу зәһмәтин нәтичәси севиндиричи олмур. Чох һалда тәгсири дә торпағын үстүнә јыхырлар. Шүбһәсиз, торпағын мүнбитлијиндән чох шеј асылыдыр. Лакин торпағын мүнбитлијини артырмаг адамларын өз әлиндәдир. Габагчыллар дејирләр: торпағын писи јахшысы јохдур. О, диггәт вә гајғы севир, јахшы вә вахтында бечәрсән дүрр јетирәр.

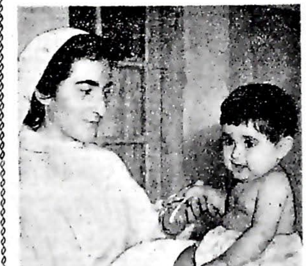
Совет агротехника елми кестәрир ки, кениш саһәләрдә јүксәк гаргыдалы јетишдирмәк үчүн һәлә јај ајларындан башлајараг лазыми тәдбирләр көрүлмәлидир. Јә'ни еркән јај шуму апарылмалыдыр. Бу ишә пајызлыг биткиләр бичилиб јығыландан сонра башланылмалыдыр. Әввәлә көвшәнлик үздән 5—6 сантиметр дәринлијиндә сүрүлмәли, торпаг 20—25 күн динчә гојулмалыдыр. Бундан сонра саһә тәзәдән 25—30 сантиметр дәринлијиндә шумланмалыдыр. Шум сүрмәјә башламаздан әввәл торпағын һәр һектарына 10—15 тон чүрүмүш пејин вә 1,5 тон суперфосфат күбрәси верилмәлидир.

Торпағын бечәрилмәсиндә икинчи әһәмијјәтли тәдбир дондурма шумудур. Ел арасында ону шумларын падшаһы адландырырлар. Бу, әбәс дејилдир. Еркән дондурма шуму торпагда еһтијат рүтубәт топлајыр, шум гатыны јумшалдыр, бирииллик вә чохиллик алаг отларыны, гышлајан зијанверичиләри тәләф едир, хәстәликләри вә шор торпагларын дузуну азалдыр. Ән башлычасы исә күтләви чыхыш заманы чүчәртиләрин бечәрилмәси асанлашыр, микробиоложи просесләр күчләнир. Инди кәрәк, дондурма шуму нә вахт апарылса јахшы нәтичә верәр? Тәчрүбә буна белә чаваб верир: дондурма шумуну нојабр ајында башлајыб декабрын ахырынадәк давам етдирмәк олар. Дағәтәји вә дағлыг рајонларда торпағын јујулмасынын гаршысыны алмагдан өтрү дондурма шумуну јамачын көндәләнинә апармаг мәсләһәт көрүлүр.

Торпағын бечәрилмәси илә јанашы индидән үзүмүзә кәлән јазда әкмәк үчүн гаргыдалы тохуму ајрылмасы, хүсусән онун сахланылмасы гејдинә галмаг лазымдыр. Нијә? Она көрә ки, гаргыдалы тохумлары давамлылыг чәһәтдән дикәр биткиләрин тохумларындан фәргләнир. О, нисбәтән чох тез хараб олур вә чүчәрмә габилијјәтини итирир. Одур ки, гаргыдалы тохумлары гуру анбарларда, өзү дә гычалы һалда сахланылмалыдыр. Кифләнмәнин гаршысыны алмаг үчүн тохум сахланылан анбарларын һавасы тез-тез дәјишдирилмәли, лабораторијаларда тохумун чүчәрмә габилијјәти вахташыры јохланылмалыдыр.

Көрүлмәси вачиб олан мәсәләләрдән данышаркән бригада вә манғаларын тәшкилини хатырламамаг олмаз. Е'тираф едәк ки, һәлә дә бир чох колхоз вә совхозларда ишин бу чәһәтинә јахшы фикир верилмир. Әксәр јерләрдә гаргыдалычылыг үзрә бригада вә манғаларын тәшкили анчаг сәпинә 20—25 күн галмыш јада дүшүр. Гаргыдалыны әкиб бечәрмәјә тәсадүфи—нашы, бачарыгсыз, ишин әһәмијјәтини вә «сирри-ни» јахшы билмәјән адамлар ајрылырлар. Нәтичәси дә ачыначаглы олур: гаргыдалы јада шумланмыш јерә әкилир, беләликлә дә ән мүһүм агротехника тәдбири позулур, әкин јерләриндән нәзәрдә тутулдуғундан чох ашағы мәһсул көтүрүлүр. Һәмишә кениш саһәләрдән јүксәк мәһсул әлдә едән Загатала, Балакән, Губа, Газах, Гах рајонларында буна јол вермәмәк үчүн гаргыдалы биткисини јетишдирән бригада вә манғалар гышда тәшкил олунур. Онларын тәркибини колхозун һеј'әт идарәси тәсдиг едир. Һәмин күндән дә бригадалара саһә, лазыми кәнд тәсәррүфаты аләтләри, тохум ајрылыб верилир. Бригада исә тәркибиндәки манғаларын јерини мүәјјәнләшдирир. Елә ки, саһәләр бөлүнүб гуртарды, манға үзвләри вә тракторчулар ишә кириширләр. Вахтында пејин вә мә'дән күбрәси дашыјыб торпаға верир, саһәләрин кол-косуну тәмизләјир, шум сүрдүрүр, јүксәк мәһсулун бүнөврәсини гојурлар. Ишә белә еркән башлајан бригада вә манғалар һеч вахт, нечә дејәрләр, башы ашағы олмур, һәр ишин јерб-јериндә, сәбирлә, тәмкинлә көрдүкләриндән өз саһәләриндә бол-бол мәһсул јетишдирирләр. Биз бүтүн гаргыдалы әкән рајон вә колхозлара да бу чүр һәрәкәт етмәји мәсләһәт көрүрүк.

Ән нәһајәт бир мәсәләни дә гејд етмәк истәјирәм. Биз, инди кәнд тәсәррүфаты аләтләринин јаза һазырланмасыны да унутмамалыјыг. Гаргыдалысәпән машынлары, култиваторлары, һабелә дикәр лазыми аваданлыглары гыш ајларында тә'мир едиб сахламаг лазымдыр... Мән бунунла сөһбәтими гуртарырам. Бүтүн гаргыдалычылара вә мүтәхәссисләрә мүрачиәт едиб онлары да семинарымызын ишиндә иштирак етмәјә чагырырам.

Дағлыг Гарабағ Мухтар Вилајәтинин мәркәзи Степанакерт республикамызын ән абад шәһәрләриндән биридир. Сон илләрдә бурада нечә-нечә јени јашајыш бинасы тикилиб истифадәјә верилмиш, нечә-нечә күчәјә асфалт дөшәнмишдир. Шәһәрдә мәдәни-мәишәт биналарынын тикинтиси дә сүр'әтлә апарылыр. Бу јахынларда шәһәрдә 40 ушаг үчүн јени көрпә еви истифадәјә верилмишдир.

ШӘКИЛДӘ: јени көрпә евинин тибб бачысы Р. ГАЗАРЈАН јолдаш һимајәсиндә олан ушаглардан биринин чәкисини јохлајыр.

АзәрТАҜ-ын фотохроникасы.

ГУЗАНЛЫ ДӘЈИШИР

ГУЗАНЛЫЈА кедәндә, јол үстүндә тикилмәндә олан икимәртәбәли бина диггәти чәлб едир. Бу, кәнд чамаатынын чохдан бәри арзусунда олдуғу мәдәнијјәт сарајы бинасыдыр. Бина бу јахынларда истифадәјә вериләчәкдир. Өтүб кечән һәр ил Гузанлыја јени фәраһ кәтирир. Ахшамлар кәнд Илич лампаларынын нуруна гәрг олур. Һансы бирини дејәсән, електриклә ишләјән дәјирманымы, һәким мәнтәгәсинними? Сон заманлар кәнддә јени јашајыш биналарынын тикинтисинә хүсуси фикир верилир.

Әлбәттә, бу тәсадүфи дејилдир. Ири кәнд тәсәррүфаты артелләриндән бири олан «26 Комиссар» колхозунун вариданы илдән-илә артыр. Кәнд зәһмәткешләри бәрәкәтли тарлаларда бол мәһсул јетишдирәрәк, дөвләт планларыны вахтындан габаг өдәјирләр. Онларын күзәраны кетдикчә јахшылашыр.

ФАЗИЛ АҒАЈЕВ,
Агдам рајону, Гузанлы кәнди.

ҜҮЗӘРАНЫМЫЗЫН

А. ӘҺМӘДОВ,
Азәрбајчан ССР тичарәт назири

☆

ҺӨРМӘТЛИ ОХУЧУЛАР! Доғрусуну дејим ки, редаксија бу мәгаләни јазмағы мәнә сифариш едәндән сонра: «Нәдән башлајым? Нәдән данышым? Нәләри әһатә едим?»—суаллары мәни чох дүшүндүрдү. Әввәлә она көрә ки, рәван мәгалә јазмаға бир о гәдәр дә сәриштәм јохдур. Икинчиси исә мәгаләнин кәнчләр гәзети редаксијасы тәрәфиндән сифариш едилмәси сөһбәтин әсасән кәнч тичарәт ишчиләриндән кетмәсини тәләб едирди. Буна көрә дә, нечә дејәрләр, хејли көтүр-гој етмәли олдум. Инди будур, јаздыгларымы сизин нәзәринизә чатдырырам.

Елә бир адам тапылмаз ки, шәһәримизин көзәл вә јарашыглы күчәләри илә addымлајаркән раст кәлдији бәзәкли мағаза витринләринә бихәбәр галсын.

Јох, адам дүканларын вә мағазаларын јанындан кечәркән витринләрин гаршысында мүтләг ајаг сахлајыр, һәтта бојланыб ири ајналардан дүканларын вә мағазаларын ичәрисинә дә нәзәр салыр. Бунун сәбәби ајдындыр. Һеч бир адам дүкансыз вә мағазасыз кечинә билмәз. Чүнки, биз једијимиз әрзаг малларыны да, кејдијимиз гәшәнк вә јарашыглы палтарлары да, ев әшјаларыны да, бир сөзлә, күндәлик һәјатымызда бизә лазым олан һәр шеји дүканлардан вә мағазалардан алырыг.

Тичарәт һәр бир дөвләтин игтисадијјатында мүһүм рол ојнајыр. Совет тичарәтинин үстүнлүјү ондадыр ки, о, тамамилә халгын мәнафејинә хидмәт едир, совет адамларынын еһтијач вә тәләбләрини өдәјир. Елә буна көрә дә партија вә һөкумәтимиз совет тичарәтинин күндән-күнә инкишаф етдирилмәси, алычылара даһа јахшы мәдәни хидмәт олунмасы үчүн бөјүк гајғы кестәрирләр. Јәгин ки, јадыныздадыр. Бу илин августунда Сов.ИКП Мәркәзи Комитәси вә ССРИ Назирләр Совети өлкәмиздә тичарәтин даһа да јахшылашдырылмасы үчүн тарихи бир гәрар гәбул етмишләр. Бу гәрар совет адамлары һаггында гајғынын јени тәзаһүрү олуб, әһалијә тичарәт хидмәтини даһа да јахшылашдырмаг, чох ишләдилән малларын истеһсалыны даһа да артырмаг мәсәләләрини мүвәффәгијјәтлә һәлл етмәјә имкан верир.

Республикамызын тичарәт вә иҹтимаи иашә идарәләри партија органларынын рәһбәрлији алтында өз фәалијјәтләрини күндән-күнә јахшылашдырыр вә әһалијә тичарәт хидмәтинин нүмунәви тәшкил етмәкдән өтрү мүхтәлиф тәдбирләр көрүрләр. Ашағыдакы рәгәмләрә нәзәр салаг. Бу илин 9 ајында республика тичарәт назирлији үзрә пәракәндә мал дөвријјәси кечән илин һәмин дөврүнә нисбәтән 9,1 фаиз артмышдыр. Бу артымы пула чевирсәк 360 милјон манат алынар.

Инди өлкәмизин һәр јериндә олдуғу кими, республикамызда да тичарәт вә иҹтимаи иашә тәшкилатларынын јени вә чох кениш шәбәкәләри јараныр. Белә бир шәраитдә тичарәт ишчиләри дә әһалијә мағазаларда, дүканларда вә ашханаларда јени гајдалар вә формаларла хидмәт етмәк барәсиндә дүшүнүр вә бу саһәдә мүәјјән ахтарышлар апарырлар. Әлбәттә, бу ахтарышлар нәтичәсиз галмыр. Мисал үчүн, инди республикамыздакы 2.790 иҹтимаи иашә мүәссисәсиндә өзүнәхидмәт тәтбиг едилмишдир. 50 мағазада јарымфабрикат вә кулинарија мә'мулаты сатылыр, 350 ашхана вә ресторанда евә хөрәк бурахылыр вә с.

Тичарәт саһәсиндә дә јениликләр вардыр. Мәсәлән, 161 мағазада шө'бәләр вә бөлмәләр тичарәтин јени формаларыны тәтбиг едирләр. Тәкчә бу ил Бакы, Кировабад, Сумгајыт вә Степанакерт шәһәрләриндә онларча мағаза јени тичарәт формалары илә ишләмәјә башламышдыр. Бу јахынларда Бакы шәһәриндә Низами вә Карганов күчәләринин тининдә палтар вә тикиш мә'мулаты сатан хүсуси бир мағаза ачылмышдыр. Алычыларын рәғбәтини газанмыш һәмин мағазада күндә 120 мин манатлыгадәк алвер олур.

Јени илдә Бакыда истифадәјә вериләчәк јени универсал мағазада да тичарәтин ән јени, ән мүтәрәгги үсулларындан истифадә едиләчәкдир. Өлкәмизин бөјүк тичарәт мүәссисәләриндән бири олачаг бу јени мағаза һаггында јәгин ки, әтрафлы мә'лумат алмаг истәјирсиниз. Мән һәләлик ону дејә биләрәм ки, мүасир совет тичарәтинин бүтүн тәләбләринә чаваб верә биләчәк бу мағазада ејни вахтда 220 нәфәр сатычы ишләјәчәкдир. Һәм дә сатычыларын әксәријјәтини орта вә али тәһсили олан комсомолчулар вә кәнчләр тәшкил едәчәкдир.

Елә бурадача нәзәринизи бир мәсәләјә чәлб едим. Сон илләрдә Бакы шәһәриндә комсомолчулардан вә кәнчләрдән ибарәт хүсуси тичарәт мүәссисәләри јарадылмышдыр. Инди тәкчә Бакы шәһәриндә 85 комсомол-кәнчләр мағазасы ишләјир. Республикамызын рајонларында да 10 белә мағаза вардыр. Бу мағазаларда 960 нәфәр

БИЗИМ ДҮШӘРКӘДӘ

Әскәр мәктублары

Сых вә уча шам ағачлары илә әһатә олунмуш дүшәркә. Мешәдә садынмыш бу дүшәркәнин сакитлијини моторларын курултусу позур. Һиссәдә ади күнләрдән бири белә башланыр.

Бу күн һиссәнин әскәрләри бир гәдәр һәјәчанлы көрүнүрләр. Ахы, онларын һәрби биликләрә нечә јијәләндијини бу күн јохлајачаглар. Будур, комиссија үзвләри ајры-ајры агрегатлара јахынлашыр, батареја үзвләрини сорғу-суал едир, сонра да зачот китабчасында нә исә јазырлар.

Һиссәнин бүтүн әскәрләри бурададыр. Батареја командири забит Стацејка комиссија үзвләринин разылығы илә «Батареја дөјүшә!» командасыны верир. Бу командадан сонра забит өзү телефон дәстәјини көтүрүб бүтүн саһәләрә әлагә сахлајыр. Елә бу заман моторларын курултусу әтрафы бүрүјүр. Ејни вахтда ачылмыш атәш сәсләри мешәни ларзәјә кәтирир. Забит тез-тез саатына бахыр. Батарејанын үзвләри атәши вахтында ачырлар. Бу, онларын јахшы тә'лим көрдүјүнү бир даһа сүбут едир. Верилән тапшырығын вахтында јеринә јетирилмәсинә шүбһә ола билмәзди. Амма бирдән бөлмә командирләриндән бири телефонла һәјәчанла билдирди: «Агрегатын һиссәләриндән бири хараб олмушдур, нејнәмәли?». Команда мәнтәгәсиндән чаваб олараг белә бир әмр верилди: «Һәмин һиссәни тә'чили дәјишдирин!».

Лакин еһтијат һиссәси јох иди. Бу, һамыны нараһат етди. «Нә етмәли?». Јенидән тәзә һиссә кәтирмәк, хараб олмуш јери тә'мир етмәк үчүн әскәрләр мүәјјән вахт сәрф етмәли олдулар. Бир аздан јенә јајлым атәшләри мешәни бүрүдү. Демәли, хараб олмуш һиссә вахтында тә'мир олунмушду.

О күн батарејанын бүтүн әскәрләри бу чәтин имтаһандан шәрәфлә чыхдылар. Верилән тапшырыг вахтындан хејли әввәл, өзү дә јүксәк гијмәтлә јеринә јетирилмишди.

Дөјүш мәшгинин сонунда һиссә командири батарејанын бүтүн үзвләринә тәшәккүр е'лан етди. Һамынын үзү севинчдән күлүрдү.

О күнүн ахшамы дүшәркәјә кәлән олсајды кәркин дөјүш мәшгиндән сонра әскәрләрин нечә марагла истираһәт етдијини көрәрди. Көзәл маһны сәсләри дүшәркәни бүрүмүшдү.

Р. ҺАЧЫЈЕВ,
Белорусија ССР. Н. һиссәсинин тәјјарә механики.

Шад хәбәрләр

ДИСТАНСИЈАМЫЗЫН кәнч дәмирјолчулары иллик планы вахтындан бир ај тез баша вурмушлар. Чулфа вә Норашен јол мәнтәгәләриндә 14 мин əвəзинə 15 мин көһнә тир тәзәси илә әвәз едилмиш, 7 јолдәјишдиричи гургу гојулмуш вә 200 мин манатдан артыг дөвләт вәсаитинә гәнаәт олунмушдур.

В. Мәһәррәмовун, Т. Хәлиловун, М. Гулијевин башчылыг етдикләри бригадалар иллик тапшырыгларын јеринә јетирилмәсиндә фәргләндикләринә көрә дистансијамызын мүдиријјәтиндән тәшәккүр алмышлар.

Һ. АЛЛАҺВЕРДИЈЕВ,
Нахчыван јол дистансијасы комсомол тәшкилатынын катиби.

ЛЕНИН адына тохучулуг комбинатында 73 нәфәр сәмәрәләшдиричинин 92 тәклифи истеһсалатда тәтбиг едилмиш вә 182 мин манат дөвләт вәсаитинә гәнаәт едилмишдир. Бу ишдә сәмәрәләшдиричи чилингәрләрдән В. Краснов, М. Мирзәјев, К. Ахундов, С. Хәлилов даһа фәал чалышмышлар.

К. УНАНЈАН.

ЗАВОДУМУЗУН кәнчләри иллик планы 111,1 фаиз јеринә јетирмишләр. Мүәссисәнин ән јахшы сәмәрәләшдиричиләриндән А. Бабајан, Л. Носов, Ј. Кабанов вә башгаларынын ирәли сүрдүкләри тәклифләр хејли кәлир әлдә етмәјә имкан јаратмышдыр.

С. ШИРӘЛИЈЕВ,
Баш Хәзәр дәниз-тикинти идарәсинин тикинти материаллары заводунун ишчиси.

МӘ'ДӘНИМИЗИН гујулары јералты тә'мир сехиндә Һүсејн Нағыјевин башчылыг етдији коммунист әмәји бригадасы илин әввәлиндән бәри 302 гујуну јүксәк кејфијјәтдә тә'мир едиб истисмарчылара тәһвил вермишдир.

Саһәмизин кәнч нефтчиләри тә'мирчиләрдән һеч дә кери галмырлар. Онлар иллик нефт истеһсалы планыны чохдан едәмиш вә әлавә 790 тон «гара гызыл» чыхармышлар. Бу да өһдәчиликдән бир нечә дәфә чохдур.

М. МӘММӘДОВ,
Артјомнефтин 2-чи мә'дәниндә комсомол-кәнчләр саһәсинин рәиси.

СЕХИМИЗДӘ 70 нәфәрә гәдәр мүһәндис вә техник чалышыр. Кәнчләрин бир дәстәсинә Ширәддин Сүлејманов башчылыг едир. Кәнч операторлардан С. Әлијев, С. Гасымов, А. Мусајев, Ә. Әһмәдов вә башгаларынын сә'ји нәтиҹәсиндә бригада иллик планы вахтындан хејли габаг јеринә јетирмиш, гујулара планда нәзәрдә тутуландан 250 мин кубметр чох су вурулмушдур.

Кәнч мүтәхәссисләрин вердији 45 сәмәрәләшдиричи тәклифин истеһсалата тәтбиги хејли мигдарда дөвләт вәсаитинә гәнаәт едилмәсинә сәбәб олмушдур.

Акиф ҺӘМИШӘЈЕВ,
Күрнанефтин елми-тәдгигат вә истеһсалат ишләри сехинин мүһәндиси.

НЕФТАЈЫРАНЛАР Сов.ИКП МК-нын Пленумуну гијмәтли һәдијјәләрлә гаршылајырлар. Бу илин дөвләт планлары 12 күн әввәл јеринә јетирилмиш, 1.500 тон јаначаға, 800 киловат-саат електрик енержисинә гәнаәт едилмишдир. Н. Вәлијевин башчылыг етдији коммунист әмәји бригадасынын иши диггәтәлајигдир. Бригада бу ил пландан әлавә 4.700 тон ә'ла кевлү нефт вермәји өһдәсинә алмышдыр. Онлар өһдәчилији вахтындан хејли габаг јеринә јетирмишләр. Һазырда бригада үзвләри кәлән илин һесабына чалышырлар.

С. НУРУЛЛАЈЕВ,
Јени Бакы нефтајырма заводунун оператору.

БӨҺТАНЧЫ

ПОЧТАЛЈОН кәнд Советинин катиби Әли Әскәрова бир мәктуб кәтирди. О, үсуллуча зәрфи ачыб мәктубу охумаға башлады. Бир анда онун рәнки дәјишди, көзләринә гаранлыг чөкдү, алнын вә кичкаһ дамарлары шишди. Бурада јазыланлары, ағыр да олса, ахыра кими охуду: «Хәјанәт! Доғруданмы Бағыр мәним доғма өвладым дејилдир?!». Әли идарәдән чыхыб сәндәләјә-сәндәләјә евләринә үз тутду. Һәјәтдә оғлу илә растлашды. Балача Бағыр атасынын габағына јүјүрүб онун гычларыны гучаглады. Әли оғлуна чәмкирди, ону кери итәләјиб евә кирди. Һәмишә атасындан нәвазиш көрән Бағыр додагларыны бүзүб ағлаја-ағлаја гоншуја—анасынын далынча кетди...

Әли архасы үстүндә чарпајыда узаныб көзләрини тавана зилләди. Санки мәктубда јазыланлары орада охујурмуш кими фикрә кетди. «Демәли, мәним намусум ләкәлидир. Онун мәһәббәти, нәвазишләри сахта имиш. Нә етмәли? Бошајыммы? Бу хәјанәти, гара ләкәни нечә јумаг олар?!...»

Бу гара фикирдә икән арвады ичәри кирди. Онун әһвалыны пәришан көрүб:

— Әли, сәнә нә олуб, јохса хәстәләнмисән?—дејә әлини чарпајыда узанмыш әринин алнына апарды. О, арвадыны итәләјиб анчаг, бу сөзләри деди:

— Кет, көзүм сәни көрмәсин.

Сонра һәдәгәсиндән чыхмыш, тәәччүблә долу көзләрини онун үзүнә дикди, «кимин әмәлләрини, етдији хәјанәти» симасында охумаг истәди. Лакин арвадынын кениш ачылмыш ири гара көзләриндә үлви бир мәһәббәт, симасында сәмимијјәтдән башга һеч бир шеј дујулмурду.

Әли кечәни сәһәрә гәдәр јата билмәди. Шүбһәләр она аман вермир, үрәјини дидиб парчалајырды. Бә'зән хәјалдан ајрылыб арвадынын бахышларыны, араларындакы сәмимијјәти бир дә хәјалында чанландырырды. Бу бахышлар ону јенә һәмишәки кими исидирди. Бу бахышларда сахталыг ахтармаг әбәс иди. Бәс онда мәктуб, орада јазыланлар? Зәрфин үстүндә јазылмыш Мәммәдов фамилијалы адам ким ола биләр?

О, таныдығы адамлара олан мүнасибәтини, әлагәсини бир-бир фикриндән кечирди. Почталјон мәктубу кәтирәндә Әли Ибраһимов да орада иди. Һәтта Әли мәктубу аларкән о, јериндә гурчаланмыш, рәнки дәјишмиш, сивишиб арадан чыхмышды. Онларын арасындакы шәхси наразылыг кәнддә һамыја бәлли иди. Мәктубдакы јазы Әли Ибраһимовун хәттинә охшајырды. Одур ки, мәсәләни дәриндән јохламаг лазым иди.

Бир күн Әли Ибраһимов кәнд Советинин идарәсинә кәлиб өз бағындан котүрдүјү мејвәни Бакыда сатмаг үчүн арајыш истәди. Фүрсәт дүшмүшдү. Катиб арајышы Әли Ибраһимовун өзүнә јаздырмаг мәгсәди илә деди:

— Вахтым јохдур, инди јаза билмәрәм.

— Ахы, мән тәләсирәм. Бу күн Бакыја јола дүшмәлијәм.

— Тәләсирсән, онда отур өзүн јаз,—деди.

Әли Ибраһимовун јаздығы јохлама илә бөһтанла долу мәктуб тутушдурулдугда, һәр икисинин ејни адам тәрәфиндән јазылдығы јәгин едилди.

☆

Ичлас салонунда ијнә атсан јерә дүшмәзди. Халг һакиминин мүтәссир Әли Ибраһимова илк суалы бу олду:

— Әли Әскәровла әдавәтин, шәхсигәрәзлијин јохдур ки?

— Хејр.

— Бәс онда белә бир мәктуб јазмаға, сәмими аиләни дағытмаға сәни нә вадар етмишдир?

— Шәрдир, мәктубу мән јазмамышам.

Һаким мүтәссирин бригадир олдуғу вахт јаздығы бир сәнәди, һабелә арајышы она көстәриб соруршду:

— Бу хәт сәнинкидирми?

— Бәли.

— Онда мәктубу да сән јазмысан,—дејә һаким гәтијјәтлә билдирди. Әли Ибраһимов е'тиразла дилләнди:

— Сүбут.

Бу дәфә һаким криминалистика тәдгигатынын тәртиб етдији акты охуду. Мәктуб, арајыш вә дикәр сәнәдләрдәки хәтләрин бир-биринин ејни олдуғу мүәјјән олунмушду.

Бундан сонра Әли Ибраһимов ағзына су алыб дурду. О, башыны ашағы дикиб мәһкәмәнин һөкмүнү көзләди. Мәһкәмә салонуна топлашанларын гәзәблә дедикләри сөзләр күчлү бир силлә кими ону тутмушду: «Бөһтанчыја нифрәт! Сәмими аиләни дағытмаг истәјәнләрә ар олсун!»

Бизим һәјатымыз үчүн алаг отлары олан беләләринә һеч јердә аман верилмәмәлидир!

Мәнсим ФӘРӘҸОВ,
Оруҹ ГӘҺРӘМАНОВ.

Кассирсиз касса

Сехимизә коммунист әмәји сехи ады веріләндә коллективимиз бундан даһа да руһланды. Һәрә өз өһдәчилијини артырды. Мәһсулун кејфијјәтини јүксәлтмәк уғрунда јарыш даһа да күчләнди. Һамы бир нәфәр үчүн, бир нәфәр һамы үчүн шүары гәлбимиздә дәрин көк салды. Чох чәкмәди ки, сехимиздә башга бир јенилик дә баш верди. Бу, әмәк һаггынын кассирсиз верилмәси иди.

Мән, тәкчә кечән дәфә әмәк һаггынын верилмәсиндән данышачағам. Һәмин күн мааш вериләчәкди. Иш саатынын гуртармасына да аз галырды. Бирдән хәбәр јајылды ки, мааш елә сехдә вериләчәк, өзү дә кассирсиз. Бу ишә тәәччүбләнәнләр дә олду.

Сехин ортасында үзәри гырмызы парча илә өртүлмүш бир стол гојулду. Столун үзәриндә исә мааш чәдвәлинин сијаһысы вә нөмрәләнмиш чохлу зәрф вар иди. Бурада һеч бир нәзарәтчи дә көрүнмүрдү. Һәрә кәлиб мааш чәдвәлиндә өз адынын гаршысында гол чәкир вә нөмрәләнмиш зәрфләрә көз кәздирәрәк, өзүнүн табел нөмрәсинин јазылдығы пакети көтүрүрдү. Һәмин пакетин ичиндәки пуллар чәдвәлдә јазылдығы мигдарда иди. Сехимиздә һамы бу үсулдан разы галды. Чүнки габаглар кассаја нөвбәјә дурмаг үчүн хејли вахт итирирдик. Инди исә һәм вахта гәнаәт едилир, һәм дә коллективин бир-биринә олан рәғбәти вә инамы даһа да артды. Шүбһәсиз, бу, бизим кәләчәкдә мәһсулдар ишләмәјимизә дә көмәк едәчәкдир.

Ичлас БӘКИРОВ.
В. И. Ленин адына Азәрбајчан бору-прокаты заводунда електрик сехинин баш нөвбәтчи електрики.

Мүвәффәгијјәтлә кечди

ӘБИЛОВ адына мәдәнијјәт евинин өзфәалијјәт драм коллективи мәшһур ермәни драматургу А. Ширванзадәнин «Намус» драмасыны бу күнләрдә М. Горки адына Азәрбајчан Дөвләт Кәнч Тамашачылар Театрынын сәһнәсиндә көстәрмишдир. Гејд етмәк лазымдыр ки, кәнч театр һәвәскарлары тамашанын мүвәффәгијјәтлә кечмәси үчүн чидди сә'ј көстәрмишләр. Хүсусилә әсас ролларын ифа едән кәнч һәвәскарлардан Зөһраб Дадашов—Бархудар, Зивәр Саадәтова—Сүсән өз тәбии вә инандырычы ојунлары илә тамашачыларын дәрин рәғбәтини газандылар.

Исте'дадлы һәвәскарлардан Рауф Нәзәров вә Кәрим Әлијев Сејран вә Рүстәм образларыны әсасән мүвәффәгијјәтлә јарада билмишләр. Лакин бә'зән онларын тәглидчилијә мејл етмәләри тамашанын үмуми аһәнкинин вә кејфијјәтинин ашағы дүшмәсинә сәбәб олурду. Адил Гасымовун режиссорлуғу илә һазырланан бу тамашада Рамиз Мәликов, Зенфира Аббасова, Сәмајә Мәликова, Гулам Әлијев вә башгаларынын чыхышлары да јахшы тә'сир бағышлады.

Кичик нөгсанларына бахмајараг кәнч сәһнә һәвәскарларынын көстәрдији бу тамаша мүвәффәгијјәтли кечди.

Азәр ГАСЫМЗАДӘ.

Фәһләләрин хидмәтинә

НЕШЛӘ машынгајырма заводунун фәһлә вә гуллугчуларынын мәдәни мәишәт шәраити илдән-илә јахшылашыр. Бу јахынларда 40 фәһлә аиләси јени вә јарашыглы мәнзилләрә көчмүшдүр. Бурада онлара мәишәт комбинаты хидмәт едир.

Јени мүаличәхана бинасы да истифадәјә верилмиш, кечә санаторијасынын бинасы әсаслы тә'мир олунмуш вә лазыми аваданлыгла тәчһиз едилмишдир. Бурада һәр күн 50 нәфәр фәһлә истираһәт едир.

Инди заводун әразисиндә 400 нәфәр тамашачы тутачаг јени клубун тикилишинә башланмышдыр. Клубда китабхана, өзфәалијјәт дәрнәкләри үчүн мәшг отаглары олачагдыр.

4 нөмрәли сәнәт мәктәбинин шакирдләринин тез-тез Бакынын јени тикинтиләриндә көрмәк олар. Онлар бурада тәчрүбәли мүһәндисләрин вә усталарын рәһбәрлији алтында истеһсалат тәчрүбәси кечирләр. ШӘКИЛДӘ: иншаатчы мүһәндис Р. ГУЛИЈЕВ јолдаш 583-чү кварталын тикинтисиндә шакирдләрлә тәчрүбә мәшғәләси апарыр.

Фото И. Сәмәдовундур.

ҜҮЗҜҮСҮ

комсомолчу чалышыр. Һәм дә онлар алычылара чох јахшы хидмәт едир, тичарәт мүәссисәләринә аид олан бүтүн иш көстәричиләрини артыгламасы илә јеринә јетирирләр.

Истәр республиканын тичарәт назирлији, истәрсә дә әлагәдар комсомол тәшкилатлары комсомолчулардан вә кәнчләрдән ибарәт мағазаларда алычылара даһа јахшы хидмәт едилмәсини тә'мин етмәкдән өтрү мүнтәзәм сурәтдә һәмин коллективләрин мүсабигәсини кечирирләр. Бакы универсал мағазасында, «ушаг аләми»ндә комсомолчуларын вә кәнчләрин чалышдыглары шө'бәләр вә бөлмәләр республика тичарәт ишчиләринин сосиализм јарышында дәфәләрлә биринчилик газанмышдыр. Комсомолчу сатычылардан Абдуллајев, Пбијев, Мәммәдова, Чәбрајылов, Јекијан вә башгалары кәзәл иш нүмунәләринә көрә Азәрбајчан ЛККИ Бакы Комитәси тәрәфиндән тәлтиф олунмушлар.

Достлар! Јәгин ки, галјаналты вә шәрбәтли су автоматларындан истифадә етмәк сизә дә чох хош кәлир. Бу автоматлар һәм кикиена, һәм дә алычылара чәлд хидмәт етмәк чәһәтдән чох әлверишлидир. Буна көрә дә республикамызын тичарәт назирлији белә автоматларын сајыны даһа да артырмағы лазым билир. Һазырда белә автоматлара һәләлик Бакы, Сумгајыт вә Кировабад шәһәрләриндә раст кәлмәк олар. Кәлән ил исә сиз республикамызын бир сыра башга шәһәрләриндә вә рајон мәркәзләриндә дә «ағыллы автоматларын» хидмәтиндән истифадә едә биләчәксиниз.

Мадам ки, гаршыдакы 1961-чи илдән сөз дүшдү, онда ичазә верин кәлән илә аид олан бә'зи фактлардан вә рәгәмләрдән дә сөһбәт салым. Кәлән ил республикамызда тәгрибән 332 тичарәт вә ичтимаи иашә мүәссисәси истифадәјә вериләчәкдир. Республикамызда тичарәт ишчиләринин сајы даһа 3 мин нәфәр артачагдыр. Мағазаларда, дүканларда, ашханаларда вә ресторанларда зәһмәткешләрә хидмәт едәчәк адамларын әксәријјәти јашылларыныз олачагдыр. Һәм дә республиканын тичарәт назирлији бу адамларын али вә орта тәһсилли олмаларына чалышыр. Бундан башга, тичарәт-кулинарија мәктәбләриндә вә хүсуси һазырлыг курсларында чохлу кәнч тичарәт вә ичтимаи иашә ишчиси һазырланачагдыр. Инди республикамызын кәнч тичарәт ишчиләриндән 762 нәфәри гијаби сурәтдә али тәһсил алыр, 640 нәфәри исә совет тичарәти техникумунда охујур.

Азәрбајчан ЛККИ МК орта тәһсилли кәнчләрдән 1.000 нәфәрини комсомол путјовкасы илә тичарәтдә ишләмәјә көндәрмәји нәзәрдә тутмушдур. Бундан әлавә, тәгрибән 3.000 нәфәр кәнч хүсуси курсларда һазырлыг кечәчәкдир.

Шүбһә јохдур ки, һәр бир алычы мағазаларда, дүканларда вә ашханаларда она мәдәни хидмәт көстәрилмәсини арзу едир. Республикамызда алычыларын һөрмәт вә еһтирамыны газанан тичарәт вә ичтимаи иашә ишчиләри чохдур. Һәм дә өз вәзифәсини намусла вә виҹданла јеринә јетирән бу адамларын әксәријјәтини кәнчләр тәшкил едир. Лакин тичарәт ишчиләри арасында һәлә дә елә мағаза вә ашхана мүдирләри, сатычы вә ашбазлар вардыр ки, онлар өз ишләринин техникасыны јахшы билмир, алычылара хидмәт едәркән кобудлуг едир, зәһмәткешләри чәкидә вә гијмәтдә алдадыр, совет тичарәтинин мүгәддәс ганунларыны позурлар. Беләләринин сајы илдән-илә азалса да бу чүр хоша кәлмәз һаллар тичарәт ишчиләринин бөјүк коллективиндән өтрү ләкә һесаб едилир.

Сов.ИКП МК-нын вә ССРИ Назирләр Советинин јухарыда һаггында данышдығым гәрарлары вә Азәрбајчан ССР Али Советинин бу јахынларда гәбул етдији хүсуси гәрар тичарәт ишчиләриндән алычыларла сон дәрәчә хош рәфтар етмәји, совет зәһмәткешләринин арзу вә тәләбләринә гајғы илә јанашмағы тәләб едир. Партија вә һөкумәтимиз тичарәт ишчиләринин мадди вәзијјәтини вә иш шәраитини јахшылашдырмаг үчүн да бөјүк гајғы көстәрирләр. Бурасыны дејим ки, 1961-чи ил јанварын 1-дән е'тибарән сатычыларын, мәтбәх фәһләләринин, ашбаз көмәкчиләринин, габ-гачаг јујанларын ајлыг маашы тәхминән ики дәфә артачагдыр. Тичарәт ишчиләри бу гајғыја лајагәтлә чаваб вермәјә, зәһмәткешләрә мәдәни хидмәти даһа да јахшылашдырмаға борчлудурлар.

Достлар! Сизин вәзифәниз исә тичарәт вә ичтимаи иашә мүәссисәләринин фәалијјәтиндә мүшаһидә едилән нөгсанлары вахтында ашкара чыхармагда вә бу нөгсанлары арадан галдырмагда тичарәт органларына јахындан көмәк етмәкдән ибарәтдир.

Оғланлар вә гызлар! Тичарәт вә ичтимаи иашә мүәссисәләринә ичтимаи нәзарәти күчләндирин. Һәр бир мағазадан, һәр бир дүкандан вә ашханадан сизә мәдәни хидмәт көстәрилмәсини тәләб един. Халгымызын күзәранынын даһа да јахшылашдырылмасында бөјүк әһәмијјәт кәсб едән тичарәтин инкишаф етдирилмәсинә доғма ишиниз кими јанашын, өзүнүз мағазаларын пиштахтасы архасына кечин!

Әлчәзаирин бөјүк шәһәрләриндә јерли әһалинин күтләви нүмајишләри давам едир. Әлчәзаир вәтәнпәрвәрләри өз өлкәләри үчүн там истиглалијјәт тәләб едирләр. ШӘКИЛДӘ: Әлчәзаир шәһәри әһалисиндән бир дәстәси нүмајиш заманы.

СИТА-нын фотохроникасы.

ТЕЛЕГРАФ ХӘБӘР ВЕРИР

Франса Коммунист Тәләбәләр Иттифагынын гурултајы

ПАРИС, (СИТА). Парисин јахынлығындакы Иври шәһәриндә Франса Коммунист Тәләбәләр Иттифагынын IV милли гурултајы ачылмышдыр. Гурултајын нүмајәндәләри Иттифагын баш катиби Филипп Робријенин мә'рузәсини динләмишләр. Сонра мә'рузә әтрафында мүзакирәләр башланмышдыр.

Франса Коммунист партијасы Мәркәзи Комитәси Сијаси бүросунун үзви Рајмон Күјә, Франса Коммунист партијасы Мәркәзи Комитәсинин үзву Пол Лоран, Мәркәзи Комитәнин үзвлүјүнә намизәдләр Жан-Пјер Вижје вә Жан Канапа гурултајын ачылышында иштирак етмишләр.

Гурултај өз ишини давам етдирир.

Мачарыстан Коммунист Кәнчләр Иттифагы рәһбәр органларынын сечилмәси

БУДАПЕШТ, (СИТА). Мачарыстан Коммунист Кәнчләр Иттифагынын биринчи гурултајы өз ишини гуртармышдыр.

Гурултајын нүмајәндәләри сонунчу ичласда рәһбәр органларын Мачарыстан Коммунист Кәнчләр Иттифагы Мәркәзи Комитәсинин вә Мәркәзи Тәфтиш комиссијасынын јени һеј'әтини сечмишләр.

Мачарыстан Коммунист Кәнчләр Иттифагынын Мәркәзи Комитәси өз биринчи ичласында 19 нәфәрдән ибарәт ичраијјә комитәси вә катиблик сечмишдир. Мачарыстан Сосиалист Фәһлә Партијасы Мәркәзи Комитәси Сијаси Бүросунун үзвлүјүнә намизәд Золтан Комочин јенә дә Мачарыстан Коммунист Кәнчләр Иттифагы Мәркәзи Комитәсинин биринчи катиби сечилмишдир.

Чинајәт башында тутулмушлар

ҺАНОЈ. (СИТА). Вјетнам мә'лумат акентлијинин вердији хәбәрә көрә, «Патет-Лаонун сәси» радиосу хәбәр верир ки, Лаосун вәтәнпәрвәр силаһлы гүввәләри тәрәфиндән әсир тутулмуш Таиланд ордусу капитаны демишдир ки, декабрын 13-дә онун һиссәси Фуми Носаванын гијамчы дәстәләри илә бирликдә Вјентјана һүчум етмәк һаггында әмр алмышды.

Капитан Нај Прасит Саваннакоси демишдир ки, о, Таиландын шимал-шәрг һиссәсиндәки Нонкај-Удонда јерләшән Таиланд сүвари дивизијасынын 13-чү полкунда гуллуг етмишдир.

Нај Прасит Саваннакоси капитан Конг Леин команданлығы алтында олан Лаос ордусунун тутдуғу 15 әчнәбидән биридир. Онларын арасында 8 нәфәр таиландлы, 2 нәфәр филиппинли вә 2 нәфәр ҹәнуби вјетнамлы вардыр.

Ҹәнуби Вјетнамдан олан лејтенант Игујен Ван Лонг демишдир ки, о, Ҹәнуби Вјетнамын икинчи һәрби даирәсиндә гуллуг етмишдир.

Игујен Ван Лонг вә дикәр һәрби әсирләр билдирмишләр ки, Фуми Носаванын вә Таиландын Вјентјана һүчум етмиш силаһлы гүввәләри Меконгу кечдикдән сонра Америка забитләринин команданлығы алтында олмушлар. Онлар Вјентјанын јахынлығындакы бир нечә кәнди 105 миллиметрлик ағыр топлардан, 120 миллиметрлик миномјотлардан вә дикәр силаһлардан атәшә тутмушлар, динч әһалидән чохлу адам, о ҹүмләдән гадынлар вә ушаглар өлдүрүлмүш вә јараланмышдыр.

Иран заводунда партлајыш

ТЕҺРАН. (СИТА). Бу күнләрдә Теһранын јахынлығындакы «Бамдад» шүшә заводунда бухар газаны партламышдыр. 13 адам, о ҹүмләдән 10—12 јашлы он-ики ушаг һәлак олмушдур. 73 адам ағыр јараланмышдыр.

«Әстәһр» гәзети бу чүр гәзаларын надир һадисә олмадығыны гејд едәрәк көстәрир ки, Иран мүәссисәләриндә әмәк мүһафизәси јохдур вә «өлкәдә әмәк ганунлары јалныз кағыз үзәриндә галыр».

Гәзет јазыр: «Валидејнләр јохсуллуг үзүндән өз 10 јашлы ушагларыны ишә көндәрмәјә мәчбурдурлар, һалбуки бу ушагларын охумаг вә ојнамаг вахтыдыр... Һәр күн өлүм тәһлүкәси гаршысында олан ушаглар күндә ҹәмиси 10—15 риал пул алырлар».

Чин—Камбоча биркә бәјанатынын имзаланмасы

ПЕКИН. (СИТА). Синхуа акентлијинин вердији хәбәрә көрә, бу күн Пекиндә «Чин Халг Республикасынын Сәдри Лү Шао-тси илә Камбоча дөвләтинин башчысы, шаһзадә Нородом Сианукун биркә бәјанаты» вә «Чин Халг Республикасы илә Камбоча краллығы арасында достлуг вә бир-биринә һүчум етмәмәк һаггында мүгавилә» имзаланмышдыр.

Ејни заманда Чин Халг Республикасы һөкумәти илә Камбоча краллығы һөкумәти арасында игтисадијјат вә техника саһәсиндә јардым протоколу вә бир сыра башга сәнәдләр имзаланмышдыр.

МҮХБИР ИРАНЫ БЕЛӘ ТӘСВИР ЕДИР

ТЕҺРАНЫН күчәләриндән бириндә полис нәфәри Авропадан кәлмиш мухбири фото шәкил чәкәркән тутмушдур.

Полис идарәсиндә истинтаг башланыр: мүхбир һәмин шәкли нә үчүн вә кимин үчүн чәкмишдир? О, кимин һесабына јашајыр, онун дүнјабахышы нәдир?

Истинтаг апаран забит креслода сајмазјана әјләшиб кичик чиб бычағы илә дырнагларыны тәмизләјир. Бычаг дөшәмәјә дүшүр. Забит бычағы галдырмыр, әјилиб ашағы бахмыр. О, јалныз сајмазјана әлини ирәли узадыр. Көзләрини јумуб көзләјир. Полис нәфәрләриндән бири ирәли чыхыб бычағы дөшәмәдән галдырыр, сонра забитә баш әјәрәк бычағы ики әли илә тутмуш һалда она узадыр.

Мүхбир она суаледичи нәзәр салындығыны һисс едир. О, баша дүшүр ки, инди Иранын пајтахтында шәкил чәкмәјә ичазә верән вә бүтүн бәләдчи-китабчаларда чап едилән рәсми гәрара истинад етмәјә дәјмәз. Иран ҹәмијјәтинин ичтимаи вә сијаси һәјатыны мүәјјән едән гајда-ганунлар мүхбирә јахшы мә'лумдур: бу вә ја дикәр бир шеји көтүрмәк үчүн әлини нә гәдәр јухарыја галдыра билсән, бир о гәдәр дә бөјүк адам һесаб едиләрсән. Нәзилә әл-әлә көрүшән адам чәкталмәндир.

Мүхбир бир дәфә гонағы олдуғу А. адлы чох мө'тәбәр бир адамдан, таныш кенераллардан «тәсадүфән» сөһбәт салыр. Забит полис нәфәринин үстүнә чығырыр:

— Чај!

Полис нәфәри диксинир вә чәлд отагдан чыхыр.

Мүхбир таныш адамлары һаггында сөһбәти давам етдирир. Инди даһа лејтенант креслода әјләнмәмишдир. О, еһтирамла фотомүхбирин гаршысында дајанмыш, јандырдығы кибрити мүхбирин сөнмүш сигаретинә тәрәф узадыр.

Гәрби Алманијада чыхан «Штерн» журналы узун мүддәт Иранда јашајан вә өлкәни хејли кәзиб долашмыш олан мүхбири Трәллерин репортажыны дәрч етмишдир.

Мүхбир јухарыда тәсвир олунмуш һадисә һаггында дејир ки, әкәр о, полис идарәсиндә танышларындан сөһбәт салмасајды, јәгин ки, мөвчуд ганундан истифадә едә билмәк һаггыны газанмагдан өтрү бир гәдәр пул вермәли олачагды.

Мүәллиф јазыр: «сатгынчылыг вә рүшвәтхорлуг өлкә үчүн өлүмчүл хәрчәнк шишләридир. Һәјат үчүн мүһүм олан бүтүн органлар бу хәстәлијә тутулмушдур... Инсаны ән ади һүгуглардан мәһрум едир, сонрадан исә бу һүгуглары она пул баһасына сатырлар».

Мүхбир Иранда «мин аилә» ады илә мәшһур олан али тәбәгәнин һәјатындан бәһс едир. Әсрләрдән бәри Иранын мүгәддәратыны да бу «мин аилә» һәлл едир.

Бу аиләләр чох варлыдырлар. Онларын бабалары забит вә мүлкәдар олмушлар.

Бу күн артыг бу аиләләр кәнддә јашамырлар. Онларын Теһранын ән көзәл һиссәси сајылан шималында јарашыглы евләри, шәһәрин мәркәзиндә исә тичарәт дүканлары вардыр. Тичарәтдә чох сүр'әтлә варланмаг олар. Өлкәјә әһалинин јалныз 5 фаизинин ала биләчәји маллар кәтирилир. Һәмин маллары алмаға пулу олан бу беш фаиз Авропа гајдасы илә јашамаға чалышыр. Һәм дә онлар тичарәтин һесабына варланырлар.

Идхалата һеч бир мәһдудијјәт гојулмамышдыр. Һәрә өз истәдијини Ирана кәтирә биләр. Она көрә дә өлкәдә валјута еһтијаты гуртарыр. Өлкәнин игтисадијјаты шәхси дүшүнчәләр вә шајиәләр әсасында мүәјјән едилир. Мисал үчүн, әкәр диш тозунун вә ја резин-сағгызын јахшы пула кетдији мә'лум оларса, онда бүтүн таҹирләр һәмин шејләрин алверинә башлајырлар. Нәтиҹәдә базар лазымсыз малларла долур.

Иран әһалисинин әксәријјәтини кәндлиләр тәшкил едир. Бәли, 20 милјон нәфәр Иран әһалисинин 15 милјон нәфәри кәндлидир. Лакин һәмин 15 милјон кәндлинин бечәрдији торпаглар шәһәрләрдә јашајан бир нечә мин ағаја мәхсусдур. Мүхбир 17 кәнддә олмуш вә нечә јашадыгларыны кәндлиләрдән хәбәр алмышдыр.

Кәндлиләр јетишдирдикләри мәһсулун отуз, бә'зән дә ијирми беш фаизини алырлар. Мәһсулун јердә галаныны исә мүлкәдар өзүнә көтүрүр. Адәтән мәһсул бүтүн илә кифајәт етмир. Буна көрә дә кәндлиләр бөјүк мамиҹә илә мүлкәдарлардан борҹ алмағы мәҹбур олурлар. Кәндлиләрин чохусу, нечә дејәрләр, боғазадәк борҹа кирмишдир. Онлардан бә'зиси кәндләри тәрк едир вә иш тапмаг мәгсәди илә шәһәрләрә кедир.

Кәндләрдә мәктәб чатышмыр. Хәстәханалар вә һәкимләр исә даһа аздыр. Һәр ики ушагдан бири мә'дә хәстәлијиндән вә аҹлыгдан өлүр. Кәндлиләрдән чохунун дахмасы палчыгдан дүзәлдилмишдир. Белә дахмаларын пәнҹәрәси јохдур. Бунлар төвләни хатырладыр. Ушаглар вә јашлылар дөшәмәнин үстүндә кечәләр вә тојугларла јан-јана јатырлар.

Мүхбир гејд едир ки, Иран илк бахышда туристә зәнкин вә ҹаһ-ҹәлаллы бир өлкә кими көрүнүр. Лакин Иранын бүтүн ҹаһ-ҹәлалы әлли квадрат километрлик бир саһәни әһатә едир. Әһалинин әксәријјәти исә јохсул вә диләнчи һалында јашајыр.

А. РАЧКОВ.
(СИТА).

В. И. Ленин адына Мәркәзи музејин Бакы филиалынын бинасында Литва рәссамларынын әсәрләриндән ибарәт сәркн тәшкил едилмишдир. САҒДАКЫ ШӘКИЛДӘ: ССРИ халг рәссамы, Литва ССР Рәссамлар Академијасынын мүхбир үзву Антанас Жмујдзинавичјусун чәкдији манзәрә. АШАҒЫДАКЫ ШӘКИЛДӘ: һејкәлтәраш Жукинс Лјаунис тәрәфиндән һазырланмыш «Колхозчу гадын» һејкәли.

Фото J. Пахунковандындыр.

Мирзә Ибраһимовла көрүш

Орчоникидзе рајонунун 8 Март адына мәдәнијјәт евиндә охучуларын көркәмли јазычы Мирзә Ибраһимовла көрүшү олмушдур. Көрүшдә 101 нөмрәли мәктәбин дил вә әдәбијјат мүәллими М. Ә. Әскәров јазычынын һәјат вә јарадычылығы һаггында данышмышдыр. Сонра Шамил Салманов јазычынын «Кәләчәк күн», 89 нөмрәли мәктәбин мүәллими Мевлуд Јарәһмәдов «Бөјүк дајаг» романлары һаггында өз тәәссүратларыны сөјләмишләр. Шаирләрдән Әлаға Күрчајлы вә Аслан Асланов чыхыш едәрәк өз јени ше'рләрини охумушлар.

Көрүшүн ахырында јазычы Мирзә Ибраһимов чыхыш едәрәк кәләчәк јарадычылыг планларындан данышмышдыр.

Рамиз ӘСКӘРОВ.

СОЈУҒУ ГОРУЈУН

ДЕЈӘЧӘКСИНИЗ ки, нәјә је'ни сојуғу горујун? Сојуғу да горумаг олар?

Бәли, олар! Әкәр шүбһәниз варса, кәлин, бирликдә бизим гочаман Хәзәрин саһилиндә јерләшән Бакы дәниз лиманынын сојудучу бузханасына сәјаһәт едәк. Узагдан диггәти чәлб едән бу нәһәнк аг бинанын һәјәтинә кирәр-кирмәз илк нөвбәдә нәзәримизи дивара јазылмыш бу сөзләр чәлб едир: «Сојуғу горујун!».

Бајырда анчаг пајыза мәхсус илыг вә хош бир һава вар иди. Лакин бурада гаршымыза чыханларын һамысынын әлләриндә галын әлчәк, башларында гулаглы папаг, әјинләриндә исә исти күрк варды. Бәс һаванын белә хош чағында хырдаҹа вагонларда вә хәрәкләрдә әт вә мүхтәлиф әрзаг мәһсуллары дашыјан бу адамлар нә үчүн башдан кејиниб ајагдан ғыфылланмышлар. Буну анчаг сојудучу камераја кирәркән видик. Бураја дахил оларолмаз елә бил пајызын илыг нәфәсиндән билмәррә әсәр-әламәт галмыр. Ајдын күнәшли һава санки бирдән-бирә шахталы-боранлы гышла әвәз олунур. Буз бағламыш дивар-лар узагдан мави рәнк чалан дағлара бәнзәјир. Нахышлы таванидан сачаг-сачаг буз салланыр, термометр селси илә —18 дәрәчәни көстәрир.

Бакы дәниз лиманынын сојудучу бузханасы 1927-чи илдә тикилиб истифадәјә верилмишдир. Әввәлләр лиманын сојудучу бузханасы истәр аваданлыг, истәрсә дә тутдуғу саһә е'тибары илә ганаәтләндиричи дејилди. 1939-чу илдә Москва мүтәхәссисләринин көмәји илә сојудучу бузхананын саһәси кенишләндирилди, орада јени сехләр вә компрессорлар гурулду.

Инди сојудучу камераларын саһәси 1.000 квадратметрә гәдәрдир. Бурада 700 мин тон әт вә балыг мәһсулу јерләшдирмәк мүмкүндүр. Елә күн олур ки, бузханаја 12 вагон, јахуд он кәми мәһсул кәтирир. Һәштәрхан вә Маһач-Галадан, һабелә башга јерләрдән кәтирилән әт вә балыг да бурада сахланылыр.

Һәр күн мағазалара кәтирилән тәзә әт вә балыг мәһсулларынын һазырланмасында нөвбәтчи-механик вә машинистләрдән Тофиг Мәммәдов, Кәрим Кәримов, Михаил Балајев, Есфира Ткаченко вә башга кәнҹләрин әмәји чохдур.

Бәли, бурада доғрудан да сојуғу горумаг лазымдыр.

Ағамуса ЗЕЈНАЛОВ.

Ағач јонгарындан мебел

Габаглар ағач е'малы заводунда дәзкаһларын јонуб төкдүјү күлли мигдарда ағач јонгарлары истеһсал туллантылары кими заводун һәјатиндә јығылыб истифадәсиз галырды. Һәмин јонгардан истифадә етмәк мәгсәди илә заводун директору Алексеј Мазин сыхыҹы дәзкаһ гурашдырылмасы тәклифини ирәли сүрдү. Бу тәклиф Халг Тәсәррүфаты Шурасы тәрәфиндән дә бәјәнилди. Һазырда заводда ики сыхыҹы дәзкаһын гурашдырылмасына башланмышдыр. Бу дәзкаһларын васитәси илә јонгарлар сыхылыб мүәјјән формаја салыначаг вә ондан зәриф тахта һиссәләр һазырланачагдыр. Јахын күнләрдә ағач јонгарларындан гапы, пәнчәрә, шифонер, диван, стол, стул вә с. мебел һазырланачагдыр.

Микајыл МӘММӘДОВ,
«Сосиалист Сумгајыты» гәзетинин әмәкдашы.

Күчлүләр групунда

В. И. Ленин адына Бакы стадионунун идман сарајында Бакы биринчилији уғрунда баскетбол јарышлары башланмышдыр. Бу јарышларда «А» групунда чыхыш едән «Буревестник» чәмијјәти баскетболчуларынын иштирак етмәси идман мүбаризәсини даһа да кәркинләшдирмишдир.

Јарышын шәртинә көрә биринчи ики јери тутан киши вә гадын командалары республика биринчилијиндә иштирак етмәк һүгугу газаначаглар.

Биринчи күн «Еһтијат әмәк гүввәләри» чәмијјәтинин гадын командасы «Спартак» чәмијјәтинин баскетболчулары илә көрүшмүшдүр. Ојун «Еһтијат әмәк гүввәләри» чәмијјәти идманчыларынын һүчуму илә башланмышдыр. Бу чәмијјәтин идманчысы В. Карева тез-тез ирәли чыхыр вә һәр дәфә рәгиб командасынын сәбәти алтында көрүнүрдү. «Спартак» чәмијјәтинин идманчылары бу һүчумун гаршысыны узун мүддәт ала билмәдиләр. Һесаб кетдикчә «Еһтијат әмәк гүввәләри» чәмијјәти идманчыларынын хејринә артырды. Ојун 57:20 һесабы илә дә бу чәмијјәтин хејринә гуртарды.

Мәркәзи ушаг идман мәктәбинин јығма командасы «Нефтчи» чәмијјәтинин гадын командасыны мәғлубијјәтә уғратды (44:42).

Тамашачылар Гырмызыбајраглы Хәзәр Донанмасы вә «Нефтчи» чәмијјәти командаларынын көрүшүнә даһа марагла бахдылар. Чох кәркин кечән бу ојун әввәлчә 50:50 һесабы илә һеч-һечә гуртарды. Галиби мүәјјән етмәк үчүн әлавә вахт верилди. Гырмызыбајраглы Хәзәр Донанмасынын баскетболчулары бу вахтдан истифадә едиб ојуну уддулар (66:62).

Чемпионат давам едир.

Заур ЗАМАНОВ.

«ЧӘНКИ» СӘДАЛАРЫ АЛТЫНДА

Гара зурнанын зил сәси әтрафа јајылды. Халчанын сол күнчүндә адлы-санлы идманчы Мухтар Дадашов («Динамо»), сағ күнчүндә исә кәнч күләшчи Г. Магдасарјан (Степанакерт) көрүндүләр. Пәһләванлар, әввәлчә, «Чәнки»нин сәдалары алтында халча үзәриндә кәзишдиләр вә мүхтәлиф һәрәкәтләр етдиләр. Сонра исә күләшмәјә башладылар. Һеч 30 санијә белә кечмәмиш Мухтар «Дәјирман» фәнди ишләдиб рәгибинин күрәкләрини јерә вурду.

Бакыда, «Динамо» чәмијјәтинин идман салонунда кечирилән республика биринчилији уғрунда милли күләшмә јарышларында даһа бир сыра мараглы көрүш олду. Ән јүнкүл чәкили А. Гулијев («Динамо») Р. Сәмәдову («Нефтчи») јыхды. Јүнкүлвари чәкили Р. Исмајылов («Динамо»), Загатала нүмајәндәси С. Абдуллајевин күрәкләрини 4 дәгигә әрзиндә јерә гојду.

Дүнән чемпионатын сон көрүшләри кечирилди.

Ә. ИСМИЈЕВ,
биринчи дәрәчәли һаким.

Идман

Чемпион һүчума кечир...

Јарыш һәлә гуртармаса да чемпион артыг мүәјјән едилмишди. Сонунчу ики турун нәтичәсиндән асылы олмајараг идман устасы Борис Симонјан биринчи јерә чыхмышды.

Истеʼдадлы дама ојначы илк турларда тәшәббүсү әлә алыб јарышын сонунадәк ирәлидә кедирди. Нәһајәт, о, мүмкүн олан 15 халдан 12 хал јығыб республика чемпиону олду.

Тамашачылар Борис Симонјанын ојунларына марагла бахырдылар. О, өзүнүн кәзәл ојуну, нөвбәти кедишләри һесабламаг бачарығы, кәзәлкимда комбинасијалар ишләтмәси илә һамыны чәлб едирди.

Тәзә чемпионун кечән илки јарышларда биринчи јерә чыхмыш М. Клионски илә ојуну кәзәл нүмунә ола биләр. Бу көрүшдә рәгибләр бәрабәр мөвгејә малик идиләр. Лакин Борис Симонјан бир дама гурбан верәрәк сонра рәгибини чыхылмаз вәзијјәтә салды. О, идман устасы Г. Хечумовла олан ојунунда да өз үстүнлүјүнү көстәрди.

Рус дамасы үзрә республика чемпионатында 2—3-чү јерләри бир 10,5 хал топлајан идман усталары В. Шарапов вә И. Канторович тутдулар. М. Клионски дөрдүнчү јери тутду. Г. Хечумовла Ә. Гулијев исә бешинчи-алтынчы јерләри өз араларында бөлдүләр.

М. КЛИОНСКИ,
усталыға намизәд.

ШӘКИЛДӘ: рус дамасы үзрә республика биринчилији уғрунда кечирилмиш јарышларын галиби БОРИС СИМОНЈАН. Она республика чемпиону ады верилмишдир.

Фото Б. Хетагуровундур.

Чәмијјәтин јени чемпионлары

Салон ағзынадәк адамла долудур. Халча үзәринә јүнкүл чәкили пәһләванлар чағырылыр. 22 јашлы, енли күрәкли сарышын бир оғлан рәгибинә јахынлашыб онунла көрүшүр. Күләшмә башлајыр. Биринчи алты дәгигә баша чатыр. Рәгибләрин һеч бири үстүнлүк әлдә едә билмир. Тамашачылар интизардадырлар. Елә бу заман сарышын оғлан көзәл бир фәнд ишләдиб рәгибини башы үзәриндән туллајыр. Рәгиб архасы үстә јох, үзү үстә дүшүр. Сарышын оғлан рәгибинин ајаға галхмасына имкан вермәјиб онун үзәринә чумур вә јенидән галдырыб архасыны јерә вурур. Бу сарышын оғлан губалы Рафиг Абасов иди. О, финалда бу гәләбәни газанмагла өз чәки дәрәчәсиндә «Спартак» чәмијјәти республика шурасынын чемпиону олду.

Һәмин күн Губа дөвләт драм театрынын бинасында «Спартак» чәмијјәтинин биринчилији уғрунда кечирилән классик күләшмә јарышларында даһа бир сыра мараглы көрүш олду. Губа идманчыларындан Ф. Маһмудов, Г. Бәримов вә И. Ибраһимов, ләнкәранлы А. Кајсхошвили сонунчу көрүшләрини дә гәләбә илә баша чатдырыб чемпион адыны алдылар. Галан чәки дәрәчәләриндә бакылылардан З. Гулијев вә Н. Акопјан, һәмчинин кировабадлы Ә. Ағајев биринчи јерләрә чыхдылар.

Команда биринчилијиндә Бакы күләшчиләри хүсусилә фәргләндиләр. Икинчи јерә кировабадлылар, үчүнчү јерә исә губалылар чыхдылар.

Назим ӘҺМӘДОВ.

Бакы шәһәри биринчилији уғрунда баскетбол јарышларында. ШӘКИЛДӘ: МУИМ-нин командасы илә «Нефтчи» командасынын көрүшү. Бу көрүшдә Мәркәзи Ушаг Идман Мәктәбинин командасы гәләбә газанмышдыр.

Фото Ф. Рәчәблинниндир.

Онун ганы үрәјимдәдир

Әшрәф ҺАЧЫЈЕВ,
Муса ГОЧАЈЕВ.

...— Аталар, сөздүр: шәр демәсән, хејир кәлмәз. Ишди, института дүзәлә билмәсән, кәлиб бизим мәктәбдә охујарсан, бир сәнәтә саһиб оларсан.

— Сағ олун,—дејә Сурхај тәклифә көрә өз миннәтдарлығыны билдирди.

Салеһ Рүстәмов күлүмсүндү. Онун тәбәссүмүндә нә исә чох хошакәлән бир чазибәдарлыг варды. Бу тәбәссүм адамда ишыглы вә сәмими бир дујғу ојадыр, ону мүсаһиби кими назакәтли вә меһрибан олмаға сөвг едирди. Бәлкә она көрә дә Сурхајын әввәлки утанчаглығы гачмыш, онун јерини Салеһ мүәллимә гаршы дәрин һөрмәт һисси тутмушду. Кишинин садә рәфтары јашлар арасындакы фәрги силиб апармышды. Онлар хејли сөһбәт етдиләр. Һәр кәс өз јатағына узандыгдан сонра да Сурхај онун һаггында фикирләшди. Бу тәсадүфи танышлыг гәлбинә раһатлыг кәтирмишди. Сурхај кәнддә оларкән Бакы һаггында чох гәрибә әһвалатлар ешитмишди. Бу бөјүк шәһәрин ады кәләндә о, бир гәдәр горху дујурду. Лакин артыг буларын әһәмијјәти јох иди. О, шәһәрдә тәнһа галыб гәрибсинмәјәчәкди: Бакыда һачаға, Салеһ Рүстәмов кими танышлары варды...

Вагон бешик кими јырғаландыгча Сурхајы мүркү басыр, бејниндә фикирләр долашырды. Чархларын јекнәсәг вә јоручу мусигиси алтында о өзү дә һисс етмәдән јухуја кетди. Сәһәр ону Салеһ мүәллим ојатды.

— Дур, ај Сурхај, јаманча бәрк јатырсан.

О, јериндә диксәлди, бир анлыг һарада олдуғуну кәсдирә билмәди. Лакин јарымјухулу нәзәрләри Салеһ мүәллимә саташан кими әл-ајаға дүшдү. Мүәллим кеч ојандығы үчүн онун хәчаләт чәкдијини көрүб:

— Мән дә сән јашда оланда даш кими јатардым,—деди.—Анчаг инди гочалмышам, јухум да әршә чәкилиб.

Сурхај динмәди. Онун диггәтини вагондакы гәләбәлик чәлб етди. Адамлар гарышга кими гајнашырдылар. Көрән, нә олуб? Елә бу ан радиода мүғәнниниң көзәл вә мәләһәтли сәси ешидилди: «Чан Бакы, ај көзәл Бакы...».

«Чатмышыг»—фикри бејниндә шимшәк кими чахды вә варлығыны тәлаш бүрүдү. Гатар кетдикчә сүр'әтини јавашыдырды. Перрона чохлу адам топлашмышды. Сурхај чамаданыны вә зәнбилини әлинә көтүрүб фикир-зикир ичәрисиндә, голтуғунда портфел вә әлиндә кичик чамадан олан Салеһ мүәллимин далынча гапыја сары кетди. Учабој, гарабәниз оғлан вә онун голуна кирмиш шух кејимли гыз пилләкәнин габағында кәсиб дурмуш, елә һеј күлүмсәјирдиләр. Сурхаја елә кәлди ки, она бахырлар. Анчаг оғлан Салеһ мүәллимин әлиндән чамаданы алды, гыз исә нәвазишлә:

— Ата, нечәсиниз?—деди.—Е'замијјәтиниз јахшы кечдими?

— Нијә, пис олмады,—дејә Салеһ мүәллим чеврилиб чашғын һалда јанында дајанмыш Сурхаја бахды вә онун голундан тутуб ирәли чәкди.

— Таныш ол,—деди.—Бу оғлум, бу да кәлиниимдир.

Оғлан меһрибанлыгла:

— Әләскәр,—дејә өзүнү нишан верди.

— Инди кәрәк гонағымыз оласан, Сурхај,—дејә Салеһ мүәллим үрәкдән тәклиф етди.—Сәнин һачағаны да сонра ахтарыб тапарыг.

Сурхај гызара-гызара худаһафизләшиб ајрылмаға тәләсди.

— Көрүрәм, достунла көрүшмәјә дарыхырсан. Анчаг бир шеји унутма: нә вахт кәлсән, гапымыз үзүнә ачыгдыр.—Мүәллим онун әлини мөһкәм-мөһкәм сыхды.

Сурхај, Әләскәр вә кәлинлә дә әл вериб худаһафизләшди, сонра јоллар арасындакы енсиз сәкини долдурмуш адамлара гошулду. Јүкү ағыр олдуғуна бахмајараг, сүр'этлә ирәлиләди. Вағзал пилләкәнләриндән дүшүб, һачағанын вахты илә она дедији кими трамвај дајаначағына јолланды. Һачағанын тапшырыглары јадында иди, 3-чү вә 12-чи нөмрәләри өтүрүб, 11 нөмрәли трамваја әјләшди. Бүтүн диггәтини топлајыб фикриндә дајаначаглары сајмаға башлады. Һачаға она демишди ки, 9-чу дајаначагда дүшәрсән, бир тәрәвәз дуканы көрәчәксән, мәни, көј сатан кишидән соруш. О, евимизи нишан верәр, јохса күчәмиз доланшыгдыр, еви тапа билмәзсән.

Трамвај долуб-бошалыр, өтән һәр дәгигә Сурхаја саатлар гәдәр узун вә үзүчү көрүнүрдү. Гәлбиндә шүбһә һисси баш галдырыб, ону раһат бурахмырды. Һәтта шәһәрин уча вә јарашыглы бинаалары, кен күчәләри дә онда мараг ојатмырды. Лакин 9-чу дајаначагда дүшәркән балача тәрәвәз дуканы вә гоча сатычы онун шүбһәләрини бир көз гырпымында дағытды. Варлығында чошан һәдсиз бир фәрәһ дәниз дәлғалары кими күкрәјиб галхды. О, дукана јахынлашыб сатычыја салам верди.

— Әми, мән һачағанын достујам—деди.—Евләрини нишан верә билмәзсиниз ки?

Киши көзләрини дөјдү.

— Нә истәјирсән?—дејә кал-кал сорушду.

— Һачағанын евинин јерини билмәк истәјирәм.

— Ај бала, башына ат тапиб нәди, Бакыда нә чохдур һачаға, нә билим һансыны дејирсән?

— Диш һәкимидир еј.

Кишинин үзү чиддиләшди, елә бил хырда көзләриндә шимшәк чахды, ачыгла чыгырды.

— Кет өзүнә доламаға тај тап, сүрүш бурдан...

Сурхај пәртликлә кери чәкилди. «О мәни баша дүшмәди»—дејә фикирләшди вә дуканчыја јанашмаг үчүн әлверишли фүрсәт көзләди. Бир аз ара вериб, јенә дукана јахынлашды.

— Ачығын тутмасын, ај әми,—дејә һәлим вә күскүн сәслә дилләнди.—Кәнддән кәлмишәм, шәһәрә бәләдлијим јохдур.

Дуканчы онун сөһбәтини динләјиб башыны булаја-булаја деди:

— Сәни алдадыблар, бала.

Сурхај нәлач галыб, кор-пешиман 11-чи трамвајла вағзала гајытды. О, өмрүндә белә бир алчаглыгла растлашачағыны хәјалына да кәтирмәзди. Чыхылмаз вәзијјәтдә галмышды. Салеһ мүәллимкилә кедә биләрди. Анчаг бир нечә саат јол јолдашы олдуғу үчүн онлары нараһат етмәјә һаггы вардымы? О, сорушмаздымы ки, достун һарададыр? Јох, нә үзлә халга зәһмәт вермәлидир.

О, шејләрини сахлама отағына вериб Нефт вә Кимја Институтунун јерини сорагалашды. Бәстәбој бир гадын онун суалына күлүб:

— Быј, башыма хејир,—деди.—Көрмүрсән, буду да...

О, чохмәртәбәли бинаја бахыб мәәттәл галды. Анчаг өзүнү сындырмады. Сурхајын бәхти кәтирди. Институтда өзү кими гоншу рајондан һазырлыг курсуна кәлмиш Елчинлә таныш олду. Елчин онун галмаға јери олмадығыны билиб:

— Еһ, көр нәјин дәрдини чәкирсән,—дејә тәскинлик верди.—Мән ајы јүз маната бир гарынын јанында олурам. Данышарам, бирқә галарыг.

Бу сөзләр Сурхаја гол-ганад верди. О, нәинки сығыначаг, ону баша дүшән вә һалына јанан бир јолдаш тапмышды. Һәмин ахшам Сурхај күләрүз гарынын кичик вә раһат мәнзилиндә отуруб анасына мәктуб јазды. Бирчә күнүн ичиндә башына кәлән әһвалатлары бүтүн тәфсилаты илә нәгл етди. Үрәјини бошалтдыгдан сонра раһат нәфәс алды.

☆

Бакыја кәләндән бәри кечән једди ајда Сурхај бир дәфә дә олсун һачағаја раст кәлмәмишди. Онун алчаг һәрәкәтини дә јаваш-јаваш унутмушду. Илк күнләр бәрк дарыхса да, тәдричән шәһәр она јапышырды. О, бош вахтларда Елчинлә чыхыб күчәләри кәзир, шәһәрлә таныш олурду. Танышлыг олдугча да шәһәрә мәһәббәти артыр, күчәләр вә мејданчалардакы гәләбәлик, шаирләрин тә'рифләдији мави дәниз үрәјинә јатырды. Күнәшли күнләрдә көксүндә хырдача ләпәләрин ојнашдығы нәһајәтсиз Хәзәрә бахаркән бир асудәлик дујур, үрәји риггәтлә дөјүнүрдү. Һәлә имтаһан вердикдән сонра беш ил сәрасәр бурада охујачағыны хәјалына кәтирәндә хошбәхлик үзүнә күлүрдү. Лакин онун арзулары үрәјиндә галды. Августун ахырларында бир күн институтун диварына вурулмуш гәбул олунанларын сијаһыларында өз адыны тапмады. Мүдиријјәтә мүрачиәт етди. Иш стажы вә балы чатмадығыны дедиләр.

О, евә дөнәндә, чарпајыда әјләшиб гашгабағыны төкмүш Елчини көрдү.

— Јохса, сән дә...

Елчин гүссәли көзләрини галдырыб һәјәчанла пычылдады:

— Мән дә... Евә гајыда билмәрәм. Кечән ил дә белә олуб. Атама нә дејим: һазырлыг курсуна да көндәрди. Јох, үзүм кәлмир.

Сурхај гејри-ихтијари Салеһ мүәллимин сөзләрини хатырлады. Өз-өзүнә: «Һеч ағлыма кәлмәјиб»—дејә чыхыш јолу тапдығына севинди.

— Сәнәт мәктәбинә кирәк, Елчин.

— Истәмирәм.

— Нијә?

— Атам мүһәндислик охумаға јоллајыб,—деди.—Сәнәт мәктәбинә кирдијими билсә, јәгин дејәчәк ки, бу кәдәнин башы хараб олуб.

— Һеч нә демәз. Һеч олмаса бир сәнәт өјрәнәрсән.

Елчин кәдәрлә күлүмсәди.

— Билирсән, Елчин, бир сәнәт мәктәби директору танıјырам. Вагонда биркә кәлмишик.

— Нә олсун?

— Гој сөзүмү дејим гуртарым,—дејә Сурхај инчиди.—елә бил киши кирә билмәјәчәјимдән хәбәр тутубмуш. Мәнә баша салмышды ки, институтда бир шеј чыхмаса, јанына кедим.

— Сән кет, көрүм мән башыма нә чарә гылырам.

Салеһ мүәллим Сурхајы күләр үзлә гаршылајыб, бу вахтадәк көрүнмәдији үчүн данлады, сонра да јаны илә апарыб дәрс отаглары, е'малатханалар, јатагхана илә таныш етди. Сурхај мәктәбдән чыхыб, шејләрини кәтүрмәк үчүн бирбаша евә јолланды. Елчин јенә дә отуруб дәрин дүшүнчәләрә далмышды. О, достунун өз чамаданыны габлашдырдығыны көрүб сорушду:

— Кедирсән?

— Кедирәм.

Бирдән Елчин дәли кими јериндән сычрајыб чығырды:

— Мән дә кедирәм, тәк галсам бағрым чатлар.

☆

Сәнәт мәктәбинин бөјүк салонунда мүнтәзәм олараг кино-филмләр көстәрилирди. Лакин чох вахт бу филмләр мәктәбә һәр јердә нүмајиш етдирилдикдән сонра кәлиб чыхырды. Сурхајла Елчин ертәдән тәрбијәчијә шәһәрә чыхыб тәзә филмләрдән биринә бахмаг истәдикләрини демишдиләр. О да е'тираз етмәмишди. Анчаг онларын сәфәри уғурлу олмады. Шәһәрин кино-театрларында билет алмаг гејри-мүмкүн иди. Бир нечә кино-театра баш чәкдикдән сонра Елчин дилхор олуб:

— Баш тутмајачаг,—деди.—Јахшысы будур, кәзиб һаваланаг.

Елчин Сурхајын үрәјиндән хәбәр вермишди. О, бүтүн күнү е'малатханада ишләјиб јорулмушду. Инди ахшамын саф һавасында кәзиб доланмаг пис олмазды. Онлар Чапаридзе күчәси илә аста-аста дәниз кәнарына сары кетдиләр. Гураглыг олдуғуна бахмајараг, һавада тәзә кирмиш гышын шахталы нәфәси дујулурду. Шәһәрин күчәләри еркән бошалмаға башламышды. Һәлә ишыглар јанмадығындан саһил хијабаны алаторан иди. Орда бурда тәк-түк адам көзә дәјирди. Јај ахшамларында булаг кими чағлајан хијабанын инди гәриб вә күскүн бир көркәми вар иди. Сурхај Елчинин голундан тутуб јахындакы скамјаја тәрәф чәкди. Отурдулар. Сурхај түнд рәнкә чалан дәнизин габармыш синәсинә, узагда көлкә кими гаралан кәмиләрә, нефт буругларына бахды. Саһилә чырпылыб парчаланан дағлаларын уғултусу лал сүкуту позурду. О, бу ан әл-ајаг јығышан кәндләрини, анасыны хатырлады. Анасы јәгин ки, самавары дәмләмиш, отуруб атасынын сөһбәтинә гулаг асыр. Бәлкә онун өзү һаггында да данышырлар. О, аиләдә јеканә оғул өвлады иди. Өзүндән бөјүк ики бачысыны көчүрмүшдүләр. Сурхај института гәбул олунмајанда нечә күн гәм јемишди. Анасына мәктубунда дили бағырсағыны кәсә-кәсә јазмышды. Амма евдәкиләр ону данламагдансa тәскинлик мәктубу көндәрмишдиләр. О, мәктубун сөзләрини унутмамышды: «Гәрибликдә азар-безар адамы тез тапар. Өзүндән муғајат ол...».

Елчин исә сәнәт мәктәбиндә охудуғуну аиләләриндән кизләтмәк истәмишди.

— Јаланын өмрү аз олар,—дејә Сурхај ону бу ишдән чәкиндирмишди.—Кеч-тез хәбәр тутачаглар, бир дә ки, сөзүн дүзүнү билсәләр јахшыдыр.

О да достунун мәсләһәтинә гулаг асмыш вә пешиман олмамышды. Аиләләри сәнәт өјрәнмәјә киришдији үчүн ондан разы галмышдылар. Бу һадисәдән сонра Елчин Сурхаја меһр салмыш, она рәғбәти даһа да артмышды. Онлар дүлкәрлик синфиндә охујурдулар. Сағлам бәдәнли Сурхаја нисбәтән Елчин дәрсләрдән әзијјәт чәкирди. О, аиләдә әркөјүн бөјүмүшдү. Нәрмәназик вә јарашыглы бир оғлан иди. Әлинә чәкич вә рәндә алдығы күндән бармаглары шишиб ганамыш, габар бағламышды. Буну көрән мәктәбин директору Салеһ Рүстәмов нечә дәфә Сурхаја демишди ки, Елчин разыдырса ону мантјорлуг синфинә кечирәк. Лакин о, инадындан дөнмәмишди. Өз табсызлығы үчүн дахилән әзаб чәкир вә бүтүн гүввәсини топлајыб ағыр физики ишә дөзүрдү. Кет-кедә әли аләтләрә алышыр, үрәјиндә сәнәтә мәһәббәт ојанырды. Сурхај да она аз көмәк етмирди...

Буналары фикирләшән Сурхај көзүчү Елчинә бахды. О, палтосунун јахасыны галдырыб бүзүшмүшдү.

— Үшүјүрсән?!

— Јаманча сојугдур.—Елчин онун сөзүнү башы илә тәсдиг етди.

— Ајагларымызын ачысы чыхыб, истәјирсән гајыдаг.

(АРДЫ ВАР)

Әввәли гәзетимизин 18 декабр тарихли нөмрәсиндә.

РЕДАКСИЈАНЫН УНВАНЫ: Бакы, Коммунист күчәси, 11/13, ТЕЛЕФОНЛАР: редактор муавини — 2-58-33, мәс'ул катиб 2-58-81, комсомол һәјаты шө'бәси — 2-57-29, тәблиғат-тәшвигат шө'бәси — 2-58-35, мәктәбли кәнчләр шө'бәси — 2-57-29, идман шө'бәси — 2-58-35, мүхбирләр шө'бәси — 2-58-35, мәтбәә — 3-62-04, бухалтерија — 3-59-46, е'ланлар шө'бәси — 3-13-82.

Редактор Ч. ӘЛИБӘЈОВ.

ФГ 15713 Бирләшмиш нәшријјатын мәтбәәси, Бакы, Сталин проспекти, 137. Типография объединенного издательства, Баку, проспект Сталина, 137. Сифариш № 5893